

NAŠA ZAJEDNICA

Zajednica opština
Crne Gore

Bilten Zajednice opština Crne Gore - broj 13 - jul 2013

06 Zajedničkim snagama ka održivim
javnim finansijama na lokalnom nivou

14 Drugi sastanak Zajedničkog
Savjetodavnog odbora

08 Intervju sa Miodragom Kankarašem,
predsjednikom Opštine Tivat

SADRŽAJ

03 Uvodno obraćanje

Rajko Golubović

04 Analiza stanja u finansiranju lokalnih samouprava

06 Zajedničkim snagama ka održivim javnim finansijama na lokalnom nivou

08 Intervju sa Miodragom Kankarašem, predsjednikom Opštine Tivat

11 Imovina sa kojom raspolažu lokalne samouprave

12 Institucije Evropske unije (1. dio)

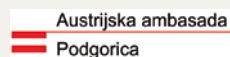
14 Drugi sastanak Zajedničkog Savjetodavnog odbora

16 Vijesti iz opština

- Glavni grad Podgorica
- Prijestonica Cetinje
- Opština Andrijevica
- Opština Danilovgrad
- Opština Kolašin
- Opština Kotor
- Opština Mojkovac
- Opština Pljevlja
- Opština Žabljak

25 Kratke vijesti

„Naša zajednica“ je podržana od strane Austrijske ambasade u Podgorici.

Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji.

Zajednica opština Crne Gore, Mitra Bakića, Podgorica,
tel/fax: 020/ 620-097,
e-mail: uom@t-com.me, www.uom.me.

Uredjuju: Rajko Golubović, Vanja Starovlah, Žana Djukić.

Fotografije: ZOCCG.

Grafička postavka i štampa: Atel d.o.o. – Marketing plus.

Cilj novopokrenutog časopisa „Naša zajednica“, koji će izlaziti tromjesečno, jeste informisanje javnosti o aktivnostima Zajednice opština Crne Gore, kao i o dešavanjima u gradovima i opštinama u Crnoj Gori. Pozivamo vas na saradnju, uvjereni da ćemo uz vašu pomoć obogatiti sadržaj časopisa, koji će kao takav biti od još većeg značaja za unapređenje lokalne samouprave u našoj zemlji.

Uvaženi čitaoci, vaša pisma, reakcije i sugestije biće nam od velikog značaja. E-mail adresa na koju možete da nam pišete je uom@t-com.me, sa naznakom: časopis „Naša zajednica“, ili poštom na adresu Mitra Bakića 142, Podgorica.

SIEMENS

RÖFIX - dobavljač sistema za građevinu

Naša ponuda proizvoda obuhvata sve segmente za novogradnju i za sanaciju starih objekata. Toplotna izolacija, saniranje i podni sistemi, boje i strukturni dizajn za unutra i vani, zidarski malteri i mašinski malteri su dio naše široke palete proizvoda. Za potpuno smišljen koncept, gdje se ljudi i arhitektura spajaju u skladu.

RÖFIX®

UVODNO OBRAĆANJE

Na početku svog drugog mandata na mjestu Generalnog sekretara Zajednice opština, želim da istaknem da će nacionalna asocijacija lokalnih samouprava Crne Gore svoje strateške aktivnosti još snažnije usmjeravati ka jačanju efikasne i evropski orjentisane lokalne samouprave. Na tom putu, od neprocjenljivog značaja će nam biti pomoć i uključenost Vlade Crne Gore, svih jedinica lokalnih samouprava, međunarodnih institucija, organizacija, udruženja, i drugih relevantnih subjekata čije su aktivnosti od značaja za uspostavljanje i funkcionisanje savremene i moderne lokalne samouprave.

Prvi u nizu tih koraka je već uspostavljen – Zajednički savjetodavni odbor (ZSO) između Komiteta regiona EU i crnogorskih lokalnih vlasti nastavlja realizaciju svoje uloge usmjerene ka promovisanju dijaloga i saradnje između regionalnih i lokalnih vlasti EU i lokalnih vlasti Crne Gore. Početkom juna ZSO je u Podgorici održao drugi sastanak na kojem je bilo riječi o pitanjima sa kojima se susreću crnogorske lokalne vlasti na putu evropskih integracija, a odnose se na apsorpcione kapacitete za pretpristupne fondove EU i upravljanje otpadom.

Činjenica je da su crnogorske lokalne vlasti na ovim poljima napredovale. No, ipak, postoji značajan prostor za unapređenje, pa je na sastanku predložen set preporuka koje uključuju potrebu za daljim praktičnim obukama zaposlenih u lokalnim administracijama, kao i inicijative kojima će se povećati svijest na lokalnom nivou o mogućnostima finansiranja iz EU sredstava. U odnosu na temu upravljanja otpadom, članovi ZSO su se saglasili da su opštine ključni akteri u implementaciji politika vezanih za upravljanje otpadom, jer je to pitanje od posebnog značaja za njihovo stanovništvo.

A uslov za napredak u svim sferama funkcionisanja lokalnih samouprava jeste stabilan i održiv sistem finansiranja. No, trenutno stanje u budžetima crnogorskih lokalnih samouprava se ne može ocijeniti kao stabilno i spremno da odgovori najvećem broju izazova koji se pred njima postavljaju. Ekonomska kriza, izmjene zakonskih rješenja kojima su ukinuti pojedini prihodi, nedovoljna interna kontrola na lokalnom nivou, višak zaposle-

nih u lokalnim samoupravama, značajni iznosi dugova i neizmirenih obaveza, i sl. samo su neki od razloga koji su rezultirali trenutnim stanjem u finansiranju lokalnih samouprava.

Svi ovi problemi su i bili razlog zbog čega je na inicijativu Zajednice opština Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom finansija, organizovan sastanak na kojem je bilo riječi o svim ovim pitanjima. Činjenica je da su, između ostalog, napravljeni brojni propusti i da su za prevazilaženje postojećeg stanja neophodne hitne intervencije kako na lokalnom, tako i na centralnom nivou. A za realizaciju zaključaka sa sastanka i ostalih aktivnosti koje će unaprijediti stanje u lokalnim budžetima biće neophodna aktivnija i tješnja saradnja lokalnih samouprava i Ministarstva finansija.

Na tom putu, čini se, da će od posebnog značaja biti regulisanje pitanja koja se odnose na imovinu lokalnih samouprava. Ovo tim prije što se radi o kompleksnoj materiji koja izaziva različita tumačenja i postupanja u praksi u odnosu na razgraničenja pojmova lokalne i državne imovine, kao i dobijanja saglasnosti o njenom raspolaganju. Kada je riječ o imovini lokalne samouprave, značajan problem predstavlja i nepostojanja njene evidencije u lokalnim samoupravama, odnosno nedostatak adekvatnog softverskog rješenja i stručnih kadrova koji će, u tom pogledu, obezbijediti kvalitetnu primjenu zakonskih odredbi.

Imovina sa kojom raspolažu lokalne samouprave je bila samo jedna od tema koja je razmatrana u okviru projekata „Jačanje mehanizama javnih finansija na lokalnom nivou u Crnoj Gori“ koji implementira Kancelarija UNDP u Crnoj Gori, a u saradnji sa Ministarstvom finansija, Ministarstvo umutrašnjih poslova i Zajednicom opština Crne Gore. Ovaj značajan projekat za lokalne samouprave u Crnoj Gori, na žalost, ulazi u svoju završnu fazu, ali se mora istaći da predloži, sugestije, zaključci i dr. koje je ovaj projekat u okviru velikog broja svojih aktivnosti u posljednje dvije i po godine izdefinirao, predstavljaju jasne i precizne smjernice za unapređenje stanja u finansiranju lokalnih zajednica.

Ovo su samo neke od aktivnosti koje su obrađene u ovom broju biltena „Naša Zajednica“, a istovremeno predstavljaju i značajne korake koje su Zajednica opština Crne Gore i njene članice, jedinice lokalnih samouprava, preduzele i koje će u narednom periodu preduzimati u pravcu jačanja ukupnih kapaciteta lokalnih samouprava i njihovog pridruženja Evropskoj uniji.

Rajko Golubović,
Generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore

Analiza stanja u finansiranju lokalnih samouprava

Funkcionisanje lokalne samouprave, kao sastavnog dijela sistema javne uprave, obavlja se u otežanim finansijskim uslovima. Globalna ekonomska kriza, izmjene propisa kojima se regulišu pitanja iz domena finansija lokalnih samouprava, problemi u implementaciji pojedinih zakonskih rješenja, neefikasnost lokalnih administracija, višak zaposlenih, itd. samo su neki od razloga koji su rezultirali trenutnim stanjem u finansijama lokalnih samouprava.

PRIHODI				
I SOPSTVENI PRIHODI	214.574.431,00	164.703.458,00	156.036.960,38	113.533,87
1. Lokalni porezi	39.769.507,00	42.319.304,00	44.587.245,80	44.446,72
Priznati porezi na dohodak fizičkih lica	18.505.189,00	15.647.514,00	14.539.989,31	14.549,83
Porez na nepokretnosti	16.057.126,00	21.078.784,00	24.560.026,43	29.896,87
Porez na potrošnju	1.811.197,00	2.000.585,00	2.000.681,68	-
Porez na firmu ili naziv	2.487.538,00	2.828.971,00	2.795.783,51	-
Porez na igre na sreću i zabavne igre	908.457,00	763.450,00	690.764,87	-
2. Lokalne takse	8.914.171,00	6.220.461,00	5.742.344,56	5.969
Lokalne administrativne takse	2.834.596,00	2.581.964,00	2.046.739,64	2.103
			3.448.026,33	3.61

Komisija za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština u sastavu: Mitar Matijašević, Božo Gospić, Mimir Jakšić, Ivan Novosel, Jovanka Popović, Olgica Glomazić i Dejan Klikovac je, u saradnji sa zaposlenim iz Sekretarijata Zajednice, na osnovu prikupljenih informacija iz opština i dokumenta „Plan aktivnosti za unapređenje procesa utvrđivanja, kontrole i naplate lokalnih prihoda za period 2012-2013“ koji je nastao u okviru UNDP projekta „Jačanje mehanizama javnih finansija na lokalnom nivou u Crnoj Gori“, pripremila **Analizu stanja u finansiranju lokalnih samouprava**¹.

Analiza sadrži pregled ostvarenja ukupnih prihoda lokalnih samouprava u periodu 2008-2012. godina, a na osnovu kojih se zaključuje:

- da su **ukupni prihodi lokalnih samouprava** u navedenom periodu značajno pali (naročito u 2011. i 2012. godini);
- naročito smanjenje u periodu 2008-2012. godina bilježe **sopstveni prihodi**;
- **ustupljeni prihodi**, nakon 2008. godine kada su prvenstveno veliki broj transakcija nekretnina i ostvareni značajni iznosi prihoda po osnovu poreza na promet nepokretnosti, prouzrokovali njihov najveći iznos u posmatranom periodu, pokazuju tendenciju smanjenja, da bi u 2011. i 2012. godini (iz razloga izmjene zakonskih rješenja) došlo do blagog rasta ovih prihoda;
- prihodi iz **Egalizacionog fonda**, osim što su u 2009. i

2010. godini bili donekle manji, ostvaruju se u relativno istim iznosima;

- isti zaključak se može izvesti i za **transfere (uslovne dotacije i drugi transferi)**, dok **druga primanja** pokazuju tendenciju smanjenja.

Radi unapređenja stanja u ovoj oblasti, analizirani su pojedini problemi u finansiranju lokalnih samouprava, a dat je i predlog mjera za njihovo rješavanje. Dio tih problema je sadržan u neadekvatnoj i nepreciznoj zakonskoj regulativi, dok se značajan dio nalazi u načinu i uslovima za implementiranje određenih zakonskih odredbi, kao i u nedovoljnoj angažovanosti lokalnih poreskih organa.

U odnosu na **porez na nepokretnosti**, istaknuti su problemi koja se odnose na: preciznije određivanja načina formiranja tržišne vrijednosti; utvrđivanje roka za podnošenje poreskih prijava za preduzetnike i pravna lica; utvrđivanje prekršaja i kaznenih mjera za počinjene prekršaje; uvođenje obaveze plaćanja poreza za spomenike kulture i vjerske objekte koji se koriste za stanovanje i u turističke svrhe; precizno definisanje postupaka dostavljanja i prinudne naplate poreza; kao i niz drugih problema za čije su rješenje u Analizi predložene odgovarajuće mjere.

Nepostojanje podzakonskih propisa kojim se precizno definiše pojam **poljoprivrednog zemljišta**, kao i način utvrđivanja tržišne vrijednosti istog, predstavljaju značajnu prepreku u postupku ubiranja prihoda od poreza na poljoprivredno zemljište. A nedostatak zakonskih propisa kojim će se utvrditi uslovi za uvođenje **naknade za zaštitu i unapređivanje životne sredine**, čine istu prihodom lokalnih samouprava samo na papiru.

Značajno je naglasiti da nepostojanja zakonskih normi kojim se definišu prekršaji, kao i kaznenih mjera za počinjenje

¹ <http://www.uom.co.me/wp-content/uploads/2013/06/analiza-stanja-finansiranja-lokalnih-samouprava1.pdf>

prekšaje, ograničavaju kontrolnu funkciju organa lokalne uprave u postupku ubiranja prihoda lokalnih samouprava. Ipak, čini se da je nenadoknativ gubitak budžetima lokalnih samouprava pričinjen ukidanjem **lokalnih komunalnih taksa** po osnovu korišćenja objekata kojima se vrši prenos električne energije, korišćenja telekomunikacionih objekata, postavljanja TV i radio primoprijemnika i korišćenje morske obale u poslovne svrhe, a posebno ukidanjem **naknade za korišćenje građevinskog zemljišta** (u 2008. godini lokalne samouprave po ovom osnovu su ostvarile čak 29.013.631,00 miliona).

Pored toga, postoji bojazan da će se utvrđivanjem Predloga Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata prihodi lokalnih samouprava dodatno značajno smanjiti. Predlogom ovog Zakona predviđeno je oslobađanje plaćanja **naknade za komunalno opremanje** objekata od opšteg interesa, kao i pomoćnih objekata i privremenih objekata montažnog karaktera.

Dakle, iako Preporuka (2005) br. 21 Savjeta Evrope jasno navodi: „Generalno, kada više vlasti donose odluke koje

smanjuju poresku osnovicu lokalnih vlasti, treba obezbijediti nadoknadu“, evidentno je da crnogorskim lokalnim samoupravama taj gubitak nije nadoknađen.

Kada su u pitanju **ustupljeni prihodi**, neophodno je obezbijediti instrumente koji će omogućiti lokalnim samoupravama njihovo egzaktno praćenje. S druge strane, činjenica je da se, bez obzira na namjeru zakonodavca prilikom usvajanja posljednjih zakonskih izmjena da se ukidanje pojedinih sopstvenih prihoda nadomjesti povećanjem procenta pripadnosti od ustupljenih prihoda za koje se očekivalo da će pokazati tendenciju rasta, u tome nije uspjelo. Pokazalo se da je riječ o prihodima koji u ukupnom iznosu ipak pokazuju tendenciju pada ili stagniraju.

Neusklađenost zakonskih propisa, visok nivo sive ekonomije, brojne kompezacije na centralnom nivou, i dr. samo su neki od posebnih problema koje lokalne samouprave imaju u odnosu na **porez na dohodak fizičkih lica**. Kada je u pitanju **porez na promet nepokretnosti**, u Analizi su predložene izmjene zakonskih rješenja na način kojim će se propisati prenos poslova administriranja poreza na promet nepokretnosti na lokalni nivo, cjelokupna pripadnost ovih prihoda lokalnim samoupravama, kao i uvođenje obaveze plaćanja ovog poreza na prvu prodaju nepokretnosti.

Ipak, **koncesione naknade** su ustupljeni prihodi sa kojim lo-

kalne samouprave imaju posebno izražene probleme. Njihovo rješenje treba tražiti na državnom nivou i, u tom smislu, naročito unaprijediti rad inspeksijskih organa i Komisije za koncesije, uključiti i informisati lokalne samouprave o detaljima pojedinih koncesionih ugovora, učiniti dostupnim podatke o ugovorenim i naplaćenim koncesionim naknadama, itd.

Zakon o finansiranju lokalne samouprave, kao sistemski propis u ovoj oblasti, naročito je potrebno unaprijediti u odnosu na odredbe koje se tiču kratkoročnog zaduživanja, upotrebe sredstava stalne budžetske rezerve, kao i vezivanja tekućih rashoda budžeta opština i otplate kratkoročnih kredita za tekuće prihode, odnosno dugoročnih kredita iz kojih se finansira infrastruktura i otplata hartija od vrijednosti za kapitalne prihode.

Analizom su obrađeni i **rashodi i neizmirene obaveze** lokalnih samouprava. Ono što karakteriše stanje nakon 2008. godine jeste pojava ekonomske krize, a sa njom i pad investicionih aktivnosti, pojava problema likvidnosti u komercijalnom sektoru, ograničenja tržišta, uz istovremenu pojavu viška zaposlenih u lokalnim samoupravama, promjene u zakonodavstvu, probleme u naplati prihoda, itd. Sve je ovo uticalo na pad tekućih prihoda, pa su se lokalne samouprave morale prilagoditi novonastaloj situaciji i iz ostalih izvora obezbijediti sredstva za realizaciju započetih kapitalnih projekata (i pokrića preuzetih obaveza po ovim projektima), kao i pokrića drugih rashoda. Za to su uglavnom koristile primitke od prodaje zemljišta i skupih kredita. Tekući prihodi, dakle, nijesu bili dovoljni da pokriju sve ove zahtjeve, dok je veliki dio opština već dostigao zakonom utvrđene limite za zaduživanje.

Kapitalni prihodi na lokalnom nivou su takođe pali (naročito je značajan pad naknade za komunalno opremanje, a ukinuta je i naknada za korišćenje građevinskog zemljišta). U isto vrijeme, dugovi po kapitalnim investicijama su se akumulirali i postali jedan od razloga značajnijeg povećanja **neizmirenih obaveza lokalnih samouprava** koje pokazuju tendenciju rasta i onemogućavaju adekvatno i održivo funkcionisanje lokalnih samouprava.

Ova Analiza je pokazala da su izmjene zakonskih rješenja, problemi u njihovoj implementaciji, veća javna potrošnja na lokalnom nivou, itd., samo neki od razloga koji, u cilju unapređenja stanja u finansiranju lokalnih samouprava, zahtijevaju hitne intervencije. Zato je, prije svega, zakonskim rješenjima neophodno obezbijediti stabilne izvore finansiranja koji treba da budu primjereni funkcijama koje vrše lokalne samouprave, a koji će osigurati stabilnost na dugi rok i redovno servisiranje zakonskih obaveza.

Zajedničkim snagama ka održivim javnim finansijama na lokalnom nivou

Ministarstvo finansija i Zajednica opština Crne Gore su 31.05.2013 godine u Podgorici organizovali zajednički sastanak na kojem su raspravljali o trenutnom stanju u finansiranju lokalnih samouprava. Sastanku su, pored predstavnika ove dvije institucije, prisustvovali gradonačelnici, predsjednici opština, sekretari za finansije lokalnih samouprava, kao i predstavnici državnih organa čije su nadležnosti od značaja za lokalne javne finansije.

Na sastanku je razmatran materijal koji je ovim povodom pripremila Komisija za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština Crne Gore *Analiza stanja u finansiranju lokalnih samouprava*¹.

Nakon uvodnog obraćanja *potpredsjednika Upravnog odbora Zajednice opština Aleksandra Žurića* i kratke prezentacije izvoda iz pomenute Analize koju je izvršio *Mitar Matijašević, predsjednik Komisije za finansiranje Zajednice opština*, učesnicima skupa se obratio dr *Radoje Žugić, ministar finansija*.

Po mišljenju ministra Žugića, radi stvaranja finansijskih stabilnih lokalnih samouprava, neophodno je preduzeti mjere interne finansijske kontrole i na lokalnom nivou, te posebnu pažnju posvetiti racionalizaciji izdataka, uz istovremeno preduzimanje aktivnosti koje će rezultirati smanjenjem ukupnih dugova i neizmirenih obaveza lokalnih samouprava.

Ministar Žugić je iskazao spremnost Ministarstva finansija da zajedno sa lokalnim samoupravama radi na hitnoj konsolidaciji lokalnih javnih finansija. U tom dijelu, ministar je govorio o nalazima *Informacije o pokazateljima finansijskog stanja opština u 2012. godini* koju je pripremila Ministarstvo finansija, a nedavno razmatrala Vlada Crne Gore.

Stoga je ministar Žugić istakao potrebu dalje racionalizacije, u dijelu broja zaposlenih u lokalnim samoupravama, kao i neophodnost snižavanja nivoa zarada u lokalnim samoupravama i javnim ustanovama i preduzećima čiji su osnivači opštine, odnosno njihovog usklađivanja sa obračunskom vrijednošću koeficijenta po kojoj se obračunavaju zarade državnih službenika i namještenika. Ostali problemi na koje je ukazao ministar Žugić odnose se na neplaćanje poreskih obaveza, neefikasnu realizaciju ugovora o finansijskom restruktuiranju pojedinih opština, te pretjeranu zaduženost opština.

Imajući u vidu da su se na centralnom nivou preduzele značajne mjere u pravcu fiskalnog prilagođavanja (čiji su efekti za prvih 5 mjeseci ove godine oko 30 mil eura), ove je mjere, po mišljenju ministra Žugića, neophodno primjeniti i na lokalnom nivou.

S druge strane, predstavnici lokalnih samouprava su se saglasili sa predlozima koji su sadržani u Analizi koju je pripremila Komisija za finansiranje lokalne samouprave i istakli da glavni problem u njihovom funkcionisanju vide u ukidanju pojedinih prihoda koji su predstavljali značajan dio prihodne strane njihovih budžeta.

Marija Čatović, predsjednica opštine Kotor, je u svom izlaganju, između ostalog, govorila o potrebi oporezivanja spomenika kulture koji se koriste za stanovanje i u turističke svrhe, zatim o značaju pravnog regulisanja statusa viška zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave, kao i zakonskog utvrđivanja namjene sredstava Egalizacionog fonda.

Miomir Jakšić, sekretar za finansije Glavnog grada Podgorica, je napravio rekapitulaciju uticaja izmjena zakonskih rješenja na finansiranje lokalnih samouprava od 2004. godine, koji, evidentno, nijesu doprinijeli jačanju istog. Posebnu pažnju u svojoj diskusiji je posvetio neusaglašenosti sistema Poreske uprave za raspodjelu sredstava od poreza na dohodak fizičkih lica za zakonskim propisima.

Darko Brajušković, predsjednik opštine Kolašin i *Nazif Cungu, predsjednik opštine Ulcinj*, su istakli da je stanje u njihovim lokalnim samoupravama, i pored izvršenih značajnih ušteda, i dalje zabrinjavajuće zbog značajnog iznosa neizmirenih obaveza i dugova iz prethodnog perioda. Zato je neophodno napraviti realan redosljed poteza, a naročitu pomoć lokalnim samoupravama, u tom smislu, treba da pruži Vlada Crne Gore. Sa prethodnicima se saglasio i *Veselin Grbović, predsjednik*

¹ <http://www.uom.co.me/wp-content/uploads/2013/06/analiza-stanja-finansiranja-lokalnih-samouprava1.pdf>

nik opštine Nikšić, koji je posebno govorio o gubicima koje su lokalne samouprave pretrpjele ukidanjem naknade za korišćenje građevinskog zemljišta, što je, po njegovom mišljenju, jedan od glavnih uzročnika finansijskih problema lokalnih samouprava.

Po mišljenju **Boža Gospića**, potpredsjednika opštine Pljevlja, neophodno je da lokalne samouprave imaju svog predstavnika na sjednicama Vlade, a naročito prilikom utvrđivanja pojedinih propisa čije se odredbe odnose na njih. U tom smislu, govorio je o negativnim efektima koje će na lokalne samouprave (a naročito opštinu Pljevlja) imati usvajanje Zakona o

izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata kojim se predviđa ukidanje naknade za komunalno opremanje objekata od opšteg interesa.

Abaz Kujović, potpredsjednik opštine Bijelo Polje i **Radovan Božović**, sekretar za finansije opštine Herceg Novi su podržali predloge sadržane u Analizi stanja u finansiranju lokalnih samouprava i, između ostalog, predložili utvrđivanje procenta pripadnosti lokalnim samoupravama od prihoda od PDV-a.

Predsjednik opštine Plužine **Mijuško Bajagić** je, pored ostalog, govorio o potrebi kvalitetnijeg definisanja načina korišćenja sredstava Egalizacionog fonda, kao i jačanja rada inspekcijских organa. **Nusret Kalač**, predsjednik opštine Rožaje, je mišljenja da je za jačanje sistema finansiranja lokalnih samouprava od posebnog značaja kvalitetnije funkcionisanje realnog sektora, kao i što hitnije rješavanje problema visokih dugova i neizmirenih obaveza lokalnih samouprava.

Nakon duge i konstruktivne rasprave, formirani su zaključci sa sastanka koji su prosljeđeni svim jedinicama lokalne samouprave.

Na zajedničkoj sjednici Ministarstva finansija i Zajednice opština Crne Gore koja je na temu „Analiza stanja u finansiranju lokalnih samouprava“ održana 31.05.2013. godine u Podgorici, donijeti su sljedeći

ZAKLJUČCI

1. Funkcionisanje lokalne samouprave, kao sastavnog dijela sistema javne uprave, obavlja se u otežanim finansijskim uslovima. Globalna ekonomska kriza, izmjene propisa kojima se regulišu pitanja iz domena finansija lokalnih samouprava, problemi u implementaciji pojedinih zakonskih rješenja, neefikasnost lokalnih administracija, višak zaposlenih, itd. samo su neki od razloga koji su rezultirali trenutnim stanjem u finansijama lokalnih samouprava;
2. U cilju prevazilaženja ovog stanja, neophodno je, prije svega, izvršiti fiskalnu konsolidaciju na lokalnom nivou, na način kojim će se u onim jedinicama lokalnih samouprava koje imaju dugovanja, u što kraćem roku, napraviti plan konsolidacije lokalnih javnih finansija, čiji će sastavni dio biti mjere interne ekonomije;
3. Jedinice lokalnih samouprava će navedene planove dostaviti Ministarstvu finansija radi izrade Plana aktivnosti za prevazilaženje postojećih problema u njihovom finansiranju najkasnije do 30. 06.2013. godine;
4. U realizaciji mjera fiskalne konsolidacije na lokalnom nivou, posebno mjesto posvetiti realizaciji Zaključaka koje je donijela Vlada Crne Gore prilikom usvajanja Informacije o pokazateljima finansijskog stanja lokalnih samouprava u 2012. godini, a naročito pitanjima: optimizacije broja zaposlenih; snižavanju zarada u organima lokalne uprave i javnim preduzećima čiji su osnivači opštine, odnosno njihovo usklađivanje sa obračunskom vrijednošću koeficijenta po kojoj se obračunavaju zarade državnih službenika i namještenika, i dr.;
5. Ministarstvo finansija poziva jedinice lokalne samouprave da, u što kraćem roku, predlože konverziju poreskih obaveza (u imovinu lokalnih samouprava, ili sl.), kojim povodom će resorno Ministarstvo finansija produžiti rok za primjenu Uredbe o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika („Sl.list CG“, br. 17/13 od 05.04.2013.);
6. Da se, nakon analize koja će obuhvatiti sve navedene aspekte lokalnih javnih finansija, pristupi izradi analize ukupne fiskalne politike kojom će se sagledati efekti dosadašnje primjene Zakona o finansiranju lokalne samouprave i pokazati opravdanost eventualnih izmjena i dopuna ovog Zakona;
7. Predlozi mjera sadržani u Analizi stanja u finansiranju lokalnih samouprava koju je pripremila Komisija za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština, biće polazna osnova za definisanje osnovnih smjernica za izmjene Zakona o finansiranju lokalne samouprave, kao i drugih zakonskih propisa kojima se regulišu pitanja iz domena lokalnih javnih finansija;
8. Prilikom realizacije navedenih zaključaka Ministarstvo finansija će formirati posebne radne grupe u čiji će rad biti uključeni u predstavnici Zajednice opština.

Intervju sa Miodragom Kankarašem, predsjednikom Opštine Tivat

1. U Opštini Tivat, kao jednoj od najuspješnijih lokalnih samouprava u Crnoj Gori, preduzete su u prethodnom periodu značajne aktivnosti koje su unaprijedile uslove za život i rad građana, a istovremeno su doprinijeli poboljšanju turističke ponude jedne od najljepših destinacija na crnogorskom primorju. Koliko je, sa mjesta prvog čovjeka lokalne samouprave, teško odgovoriti izazovima kako investitora, tako i građana i turista?

Činjenica je da se Tivat u proteklih par godina intenzivno razvija i polako, od jednog indistrijskog grada s kraja XX vijeka, postepeno prelazi u poznatu nautičku i turističku destinaciju. Put koji smo izabrali nije nimalo jednostavan i lak. Na tom putu postoje brojni izazovi i upravo jedan od njih je pronaći pravu mjeru i zadovoljiti zahtjeve investitora sa jedne, i građana i turista sa druge strane. Do samo prije par godina, Tivat je bio uglavnom prolazna destinacija za brojne turiste koji su po dolasku na tivatski aerodrom mahom odlazili u susjedne primorske opštine. Shvatili smo da je potrebno nešto uraditi kako bi se ta slika promjenila i krenuli od onog najosnovnijeg. Započeli smo radove na izgradnji kanalizacione infrastrukture i trenutno su u fazi radovi na tercijarnoj mreži. Do sada je urađeno preko 100km kanalizacione infrastrukture u koju je uloženo preko 25 mil. EUR. Problemi sa vodosnabdijevanjem – odavno su za nama. Tivat je 2010 priključen na regionalni vodovod i time je dugoročno riješen ovaj problem. U toku je izbor izvođača radova za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) za opštine Tivat i Kotor, tako da će i krucijalni problem odvođenja otpadnih voda u narednom periodu biti trajno riješen. Završen je projekat izgradnje bulevara kroz Tivat u dužini od 5 km, i u narednom periodu pristupićemo radovima na njegovoj izgradnji. Tokom narednih godina, pristupiće se i izgradnji zaobilaznice oko Tivta.

Tivat je i prva opština koja je pristupila izgradnji biciklističkih staza, u ovom trenutku kroz užu centar. U toku su studije izvodljivosti proširenja ovog projekta i na druge djelove opštine. Svjesni činjenice da niti jedan investitor neće doći ukoliko ne postoje planske pretpostavke i povoljan ambijent za ulaganja, još 2010. godine, u skladu sa novim zakonskim odredbama, usvojili smo PUP - do 2020. godine. Na posljednjoj sjednici lokalnog parlamenta donešena je odluka o početku postupka izbora strateškog partnera za izgradnju autobuske stanice, čime će se i ovaj dugogodišnji problem Tivta konačno riješiti.

Opština Tivat se pokazala i kao uspješan primjer sprovođenja javno-privatnog partnerstva. Izgradnjom kompleksa na Trgu Magnolija, lokalna samouprava je dobila novu gradsku kuću i tržnicu, a javni trg je postao novi centar grada oko kojeg su nikli novi poslovni prostori, dječije igraonice, kafići kao i gradski hotel-ponuda koja je nedostajala Tivtu. Sve navedeno, doprinjelo je da se otvore i nova radna mjesta, tako da je samo u par godina na ovom prostoru radni angažman našlo preko 100 mladih ljudi. Poboljšanju turističke ponude našeg grada, prevashodno kongresnog turizma, u mnogome je doprinjela izgradnja moderne multimedijalne sale u samoj Gradskoj kući sa preko 250 mjesta, opremljenom najsavremenijom video-zvučnom opremom i osposobljenom za prevođenje na 8 jezika.

2. Čini se da su brojne investicije (naročito Porto Montenegro) itekako doprinijele stabilnoj finansijskoj situaciji opštine koja slovi za jednu od rijetkih lokalnih samouprava u Crnoj Gori koja nema dugova i neizmernih obaveza. No, ipak, mora se priznati da je tome doprinijelo i domaćinsko poslovanje na nivou lokalne uprave. Koji je Vaš recept za stabilnu finansijsku situaciju? Da li Opština Tivat ipak ima određenih problema u finansiranju svojih nadležnosti?

Mogu slobodno da kažem da recept za stabilnu situaciju ne postoji. Morate pratiti dešavanja u "svom dvorištu", ali i neposrednom okruženju, kalkulisati i prilagođavati se. I pored toga što novac prikupljen poreskim mjerama na lokalnom nivou čini glavni prihod lokalnog budžeta, nastojimo da pratimo stanje na tržištu i da, u skladu sa tim, preduzimamo odgovarajuće korake. Imajući u vidu da je ekonomska kriza prisutna već dugi niz godina, nastojimo da određenim mjerama olakšamo poslovanje poreskih obveznika. Činjenica je da opština Tivat, kao i ostale opštine u Crnoj Gori, osjeća

posljedice ekonomske krize. Međutim, uz jasnu viziju, participativni proces u kojem su uključeni svi, od lokalne uprave, javnih i privatnih preduzeća do samih građana, i jedan domaćinski odnos prema sredstvima poreskih obveznika, nastojimo održati stabilnu finansijsku situaciju u mjeri u kojoj je to moguće.

3. Jasno je da ubrzani razvoj koji se dešava u Opštini Tivat, između ostalog, i posljedica stvaranja povoljnog poslovnog ambijenta. Koje su to aktivnosti lokalne uprave doprinijele takvom stanju? Da li je prostor opštine pokriven prostorno planskom dokumentacijom?

Kao što sam već istakao, kompletna teritorija opštine Tivat je pokrivena prostorno planskom dokumentacijom nove generacije (PUP-om i detaljnijim urbanističkim planovima) i upravo je to bio prvi korak u privlačenju investicija. Dolazak kompanije „Adriatic Marinas“ i početak izgradnje projekta Porto Montenegro, bio je prvi korak u novoj eri Tivta- kao prepoznatljive nautičke i turističke destinacije i ujedno inicijalna kapisla za dolazak ostalih investitora. Projekti koji su uslijedili; „Luštica Bay“ konzorcijuma ORASCOM, „Plavi Horizonti“ – investiciono razvojnog fonda države Qatar, „Sveti Marko“-ruske kompanije Metropol, „Montepranzo“ – renomirane kompanije Boka Group, kao i ostali manji, ali ništa manje značajniji projekti koji se u ovom trenutku realizuju u opštini Tivat, doprinijeli su jednoj stabilnoj investicionoj klimi u našoj opštini. U mjeri u kojoj nam zakon to dozvoljava, trudimo se da udovoljimo zahtjevima investitora i da ih aktivno uključimo u izradi planske dokumentacije, ne remeteći pri tom koncept održivog razvoja kojem težimo.

4. Imajući u vidu sve navedeno, postavlja se pitanje – da li je postojeća komunalna infrastruktura u stanju da odgovori rastućim zahtjevima ove investicione, turističke, i dr. destinacije? Smatrate li da u ovom smislu ima mjesta za unapređenje?

Mjesta za unapređenja uvijek ima, i uvijek ga treba biti. U proteklih par godina, više od 50 % ukupnog budžeta opštine Tivat odnosio se na kapitalni dio, što znači da je budžet bio

isključivo razvojnog karaktera i da se radilo o investicijama u oblasti infrastrukture kao bitnog preduslova cjelokupnog razvoja. Pri tome se vodilo računa da kapaciteti infrastrukturnih objekata odgovaraju dugoričnim potrebama velikih investitora i budućem prilivu stanovništva koji je neminovan.

5. Koji su najznačajniji projekti koje će lokalna uprava, u skladu sa raspoloživim sredstvima, u narednom periodu preduzeti? Ko su najznačajniji partneri na realizaciji ovih projekata? Da li i koliko Opština Tivat koristi sredstva iz pretpristupnih fondova Evropske Unije?

Opština Tivat je krajem prošle godine usvojila Strateški plan razvoja za period 2012-2016, koji definiše viziju i buduće pravce razvoja naše opštine. Upravo ovim planom, koji su mnogi ocijenili kao izuzetno ambicioznim, predviđena je realizacija 138 projekata sublimiranih u 5 najznačajnijih prioriteta: 1) Uravnotežen i održiv razvoj; 2) Razvoj komunalne infrastrukture u oblasti vodosnabdjevanja, fekalne i atmosferske kanalizacije i čvrstog otpada; 3) Modernizacija postojeće i razvoj nove putne infrastrukture, izgradnja novih, rekonstrukcija i sanacija postojećih objekata; 4) konkurentna privreda, privlačenje investicija i stvaranje stimulativnog ambijenta za dalji razvoj turizma i komplementarnih djelatnosti; 5) poboljšanje kvaliteta života kroz dalji razvoj kulture, sporta, obrazovanja, zdravstva i socijalne zaštite.

Među krupnijim projektima koje opština planira da realizuje u narednom periodu su: završetak radova na izgradnji komunalne infrastrukture, izgradnja postrojenja zaprečišćavanje otpadnih voda, već pomenuta izgradnja bulevara, izgradnja autobuske stanice, reciklažnog centra, početak izgradnje „lungo mare“, i sl. Tivat ima još nevalorizovanih lokacija poput Župe (turistički sadržaji), Lepetana (izgradnja mini olimpijskog sela), Krašići (lokacija za izgradnju turističkih kapaciteta DSL 29) i sl. Takođe, aktuelna je i priča o izgradnji otvorenog bazena. U svim ovim projektima poželjan je pouzdan i kvalitetan strateški partner.

Kao partnere na projektima prepoznali smo nadležna minis-

tarstva, domaće i međunarodne finansijske institucije, NVO sektor, kao i privrednike i investitore.

Opština Tivat je prepoznala mogućnost i značaj korišćenja IPA predpristupnih fondova Evropske Unije, i s tim u vezi, formirala Tim za pisanje i implementaciju projekata koji u ovom trenutku realizuje 3 projekta od kojih Opštini Tivat kao partneru pripada skoro 600.000 EUR. Krajem jula očekuje se potpisivanje još jednog ugovora sa Delegacijom Evropske Komisije, gdje opštini Tivat kao vodećem partneru pripada oko 210.000 EUR. U narednom periodu očekuje se još intenzivniji rad na ovom polju.

6. Opština Tivat je prepoznata kao lokalna samouprava koja je u svom funkcionisanju na pravi način prepoznala značaj saradnje sa nevladinim organizacijama. Kako Vi lično ocjenjujete ovu saradnju i u kom pravcu treba usmjeravati njen dalji razvoj?

Saradnja sa NVO je, po mom ličnom mišljenju, odlična. No, to ne znači da nema prostora da ona bude i još jača. Predstavnici NVO koriste institut slobodne stolice, budžetom za 2013 planirano je ukupno 55.000 eura za finansiranje projekata nevladinih organizacija, predstavnici NVO su članovi radnih grupa za izradu lokalnih planskih dokumenata. Gotovo nijedna gradska manifestacija se ne može zamisliti bez punog učešća nevladinih organizacija. Sa nevladinim organizacijama se zajednički kandiduju i projekti prekogranične saradnje. Na sjednici Skupštine koja je održana 20.06.2013 godine Odluka o Savjetu za saradnju sa NVO i Sporazum o saradnji su usvojeni u formi nacarta. Očekujemo da nakon sprovedene javne rasprave ovi dokumenti budu usvojeni na julsom zasijedanju Skupštine. Time će se u opštini Tivat zaokružiti institucionalni i normativni okvir za ostvarivanje saradnje sa NVO sektorom.

7. Kakva je saradnja sa drugim jedinicama lokalne samouprave, a kakva sa organima državne uprave? Koliko centralni nivo ima sluha za probleme u radu lokalne uprave?

Saradnja sa drugim jedinicama lokalne samouprave je na zadovoljavajućem nivou. Pri tom, najviše mislim na susjedne opštine sa kojima smo teritorijalno vezani. Pored zajedničkog Azi-

la za napuštene životinje i već spomenutog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda koje zajednički radimo sa Opštinom Kotor, i sa drugim opštinama ostvarujemo kontinuiranu saradnju prevashodno kada su u pitanju IPA, i projekti međuopštinske saradnje.

Saradnja i komunikacija sa organima državne uprave i nadležnim ministarstvima se odvija na dnevnom nivou, na obostrano zadovoljstvo. Mimo sitnih problema koji se javljaju s vremena na vrijeme, i koji su po mom mišljenju sasvim normalna pojava u komunikaciji među institucijama imajući u vidu razne oblasti i period usklađivanja sa evropskim zakonodavstvom, centralni nivo daje kontinuiranu podršku u radu lokalne uprave.

8. Kako ocjenjujete funkcionisanje Zajednice opština Crne Gore? Kakvom vidite ulogu asocijacije u narednom periodu? U kojim segmentima vidite prostor za unapređenje njenog rada?

U proteklom periodu ZOCCG je bila istinski posvećena ostvarivanju svojih ciljeva – razvoju lokalne demokratije i ostvarivanju zajedničkih interesa jedinica lokalne samouprave, unapređenju organizacije rada i funkcionisanja lokalne samouprave, stvaranju uslova za razvoj raznovrsnih oblika saradnje u svim oblastima rada lokalnih zajednica i saradnji lokalnih zajednica sa međunarodnim organizacijama i udruženjima građana.

Kada je u pitanju saradnja Opštine Tivat sa asocijacijom mogu iskreno reći da je ona izvanredna i da se ostvaruje kroz rad organa Zajednice, Nacionalnog savjeta za obuku, radnih tijela Zajednice ili kroz rad radnih grupa za izradu propisa i slično. Zahvaljujući ZOCCG, Opština Tivat je realizovala veliki broj projekata na planu jačanja transparentnosti i odgovornosti, borbe protiv korupcije, javne etike i slično. Veliki broj lokalnih službenika i namještenika opštine Tivat učestvovao je na obukama koje je ZOCCG i Uprava za kadrove organizovala u proteklom periodu. Posebno nam je od koristi u radu bilo postojanje modela akata koje je uradila ZOCCG u saradnji sa drugim subjektima.

Što se tiče uloge Asocijacije u narednom periodu, ubijeđen sam da u vremenu koje dolazi, ona biti još naglašenija i značajnija i da će imidž zaštitnika interesa lokalnih zajednica u Crnoj Gori zadržati i produbiti, naročito kada je u pitanju relacija sa državnim organima. Brojne su obaveze i izazovi koje stoje pred svim lokalnim zajednicama, pa i pred asocijacijom. Da bi se oni ostvarili moraju biti ispunjeni, prije svega, zahtjevi za administrativnim kapacitetima svih subjekata.

Imovina sa kojom raspolažu lokalne samouprave

Imovina sa kojom raspolažu lokalne samouprave je veoma značajan i kompleksan segment funkcionisanja lokalne samouprave koji, naročito u vrijeme ekonomske krize, sve više dobija na značaju. Kancelarija UNDP-a u Crnoj Gori je uvidjela značaj ove teme, pa je u okviru projekta „Jačanje mehanizama javnih finansija na lokalnom nivou u Crnoj Gori“ u toku juna mjeseca organizovala okrugli sto (Podgorica) i seminar (Bar) na ovu temu.

Ovi događaji su imali za cilj da podstaknu dijalog između centralnih i lokalnih vlasti o problemima u primjeni zakonskih rješenja koja se odnose na imovinu sa kojom raspolažu lokalne samouprave, da se definišu predlozi za unapređenje zakonskih rješenja, te da se predstavne dobre prakse u upravljanju i raspolaganju imovinom na lokalnom nivou iz zemalja EU i šire.

Ono što karakteriše i okrugli sto i seminar jesu diskusije u kojima je naročito bila istaknuta potreba preciznijeg tumačenja zakonskih odredbi pojmova lokalne i državne imovine. Ove nedoumice vrlo često i u praksi izazivaju različite poglede centralnog i lokalnog nivoa u odnosu na razgraničenje državne i lokalne imovine i razgraničenje svojinskih ovlašćenja.

Ustavom je definisano da lokalne samouprave imaju svoje autonomno pravo na imovinu, tj. pravo na upravljanje, korišćenje i raspolaganje istom, bez saglasnosti bilo kojeg državnog organa. Zakon o državnoj imovini, s druge strane, propisuje da je vlasnik stvari u državnoj svojini Crna Gora, ali da određena svojinska ovlašćenja nad stvarima u državnoj imovini mogu da vrše opštine. Zakon o državnoj imovini, takođe, uređuje pitanje imovine kojom raspolaže Crna Gora, kao i imovine sa kojom raspolažu lokalne samouprave (određena prirodna bo-

gatstva, lokalna dobra u opštoj upotrebi, druga lokalna dobra od opšteg interesa, i dr.).

Na osnovu navedenog, može se izvesti zaključak da se radi o pravu na imovinu lokalnih samouprava sa kojom ona samostalno upravlja, koristi je i raspolaže, a ne da se radi o prenesenim ovlašćenjima države na lokalnu samoupravu. U takvoj situaciji, saglasnost državnih organa na raspolaganje lokalnom imovinom narušava ustavno pravo na lokalnu samoupravu. Zakonodavac bi, za slučaj prenesenog ovlašćenja raspolaganja imovinom lokalnim samoupravama, morao jasno da propiše da država prenosi ta ovlašćenja na lokalni nivo. Jedino bi se u tom slučaju moglo propisati davanje saglasnosti lokalnim samoupravama o raspolaganju nad tom imovinom. Na okruglom stolu i seminaru je takođe istaknut problem primjene zakonskih rješenja koja propisuju da će se u sumnji da li je stvar ili dobro u svojini Crne Gore i imovina lokalnih samouprava, uzeti da istima raspolaže Crna Gora. Ovako bi se, u slučaju postojanja ikakve dileme, uvijek moglo osporiti imovinsko pravo lokalnih samouprava.

Takođe, bilo je riječi i o negativnom uticaju drugih subjekata na imovinu lokalnih samouprava (veliki broj uzurpanata opštinske imovine – najčešće zemljišta, kao i građenje objekata bez pribavljanje građevinske dozvole, odnosno građenje uz prekoračenje građevinske dozvole). Posebna pažnja je bila posvećena pitanju efikasnog upravljanja imovinom na lokalnom nivou na način racionalnog korišćenja postojećih resursa uz adekvatno i plansko upravljanje zemljištem, u kom cilju se mora obezbijediti i izrada kvalitetnih planskih akata ili izmjena postojećih.

Kada je tema imovine lokalnih samouprava u pitanju, problem koji se javlja na lokalnom nivou odnosi se i na njenu evidenciju. Svjedoci smo da, i pored zakonske obaveze, lokalne samouprave ne vode ove evidencije ili su tek na samom početku pripreme softverskog rješenja za ovu vrstu evidencije. Problem je kako u nedostatku adekvatnih programa koji će obezbijediti zakonsku evidenciju imovine opština, tako i u manjku stručnog osoblja koje je obučeno da vrši ovu evidenciju.

Ovo su bila samo neka od pitanja oko kojih je pokrenuta diskusija. No, sigurno je da će od presudnog značaja za unapređenje stanja u ovoj oblasti biti zakonski precizno definisanje imovine lokalnih samouprava i njeno efikasno upravljanje, kako je to u zaključcima Vladine Analize o funkcionisanju lokalne samouprave jasno saopšteno.

INSTITUCIJE EVROPSKE UNIJE (1. dio)

EVROPSKI PARLAMENT, ili skraćeno EP, (engl. *European Parliament*) je institucija koja kroz svoj razvoj svjedoči o nastojanjima EU da unutar svojih okvira podigne nivo demokratičnosti. Pod teretom ukazivanja na nedostatak demokratičnosti, od 1979. **predstavници u Evropskom parlamentu, koji su do tada bili delegirani direktno iz svojih nacionalnih parlamenata, biraju se na neposrednim izborima u zemljama članicama prema izbornom postupku koji važi za izbor predstavnika za nacionalni parlament pojedinih država.**

Sjedište Parlamenta dijele tri države članice Unije: glavno sjedište i mjesto gdje se održavaju plenarne sjednice je Strasbur, njegov Administrativni sekretarijat nalazi se u Luksemburgu, dok se političke grupe i odbori većinom sastaju u Briselu. Za razliku od Komisije, svi službeni jezici Unije (23 jezika) ujedno su i radni jezici Parlamenta.

U okviru Evropskog parlamenta danas su predstavljeni interesi gotovo pola milijarde građana EU. Kako bi se osigurala odgovarajuća ravnoteža između stvarne demografske situacije i jednakosti među državama u smislu zastupljenosti njihovih građana u Parlamentu, broj predstavnika raspoređen je između država članica proporcionalno udjelu njihovih stanovnika u ukupnom stanovništvu EU. **Broj predstavnika po državi članici može biti minimalno 6, odnosno maksimalno 96, a ukupan broj predstavnika u Evropskom parlamentu je 751.**

Karakterističnost Parlamenta je u tome što su njegovi članovi grupisani prema političkoj, a ne prema nacionalnoj pripadnosti. Parlamentu u radu pomaže dvadesetak stalnih odbora čija veličina i značaj zavise ponajviše od uticaja koji Parlament ima u pojedinim područjima evropskih politika. Parlamentarni odbori uglavnom pripremaju zakonske prijedloge

za specifična područja, na osnovu kojih Parlament donosi svoje konačne odluke tokom plenarnih sjednica. **Sadašnji predsjednik EP-a je Martin Schulz (PSE).**

EVROPSKI SAVJET (engl. *European Council*) predstavlja praksu okupljanja predsjednika država ili vlada svih država članica EU, i uobičajeno zasjeda na dvodnevnom forumu na kome se javno iznose opšti zaključci i odluke. Na sastancima Evropskog savjeta (u prosjeku se održavaju tri do četiri puta godišnje), koji se zbog visokih državnih funkcija njegovih članova još nazivaju evropski sastanci na vrhu ili **evropski samiti**, usklađuju se opšti stavovi država članica i određuju glavne političke smjernice i ciljevi budućeg razvoja Unije. Evropski savjet je, dakle, forum na kome se predstavljaju značajne političke inicijative, ali i određuje smjer i dinamika integracije i mijenjaju i dopunjuju osnivački ugovori. Takođe, Evropski savjet dogovara promjene u strukturi EU kroz višemjesečne pregovore, koji se odvijaju u vidu Međuvladinih konferencija (engl. *Intergovernmental Conference*, IGC). Nadalje, Evropski savjet rješava probleme Unije na opštem nivou, za razliku od Savjeta EU koji je po svojoj prirodi sektorski i u tom smislu uže ograničen na određeno područje aktivnosti Unije, Evropski savjet je mjesto za pregovore "u paketu".

Lisabonskim ugovorom Evropski savjet formalno postaje institucija EU. Takođe, uvedena je institucija **Predsjednika Evropskog Savjeta (trenutno Herman Van Rompuy)** koji se bira na mandat od 2,5 godine, čiji je glavni zadatak osiguravanje rada Evropskog savjeta, održavanje kohezije i konsenzusa unutar Savjeta, izvještavanje Evropskog parlamenta i predstavljanje Evropske unije na međunarodnom planu, u skladu sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom.

SAVJET (engl. *Council*; do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora **Savjet Evropske unije ili Savjet ministara**) je institucija u kojoj su zastupljeni interesi država članica EU. Savjet je sastavljen od po jednog predstavnika iz svake države članice na ministarskom nivou (ukupno 28 ministara) i uvijek se sastaje u istom broju. Međutim, sastav Savjeta mijenja se zavisno od teme o kojoj se na sastanku raspravlja, pa se u praksi Savjet manifestuje kroz "više lica"; kada se raspravlja o poljoprivrednoj politici sastaju se ministri poljoprivrede; kada se radi o pitanju nezakonitih migracija, ministri unutrašnjih poslova i sl.

Razumljivo je da rad Savjeta ne može zavisiti isključivo od sastanaka evropskih ministara, koji svoju ministarsku dužnost prvenstveno obavljaju u svom nacionalnom kontekstu. Zato je unutar Savjeta razrađena struktura dodatnih nivoa, uz čiju pomoć Savjet održava sastanke, određuje teme za raspravu i donosi odluke.

Nivo ispod ministarskog čini **Odbor stalnih predstavnika**, opšte prihvaćenog naziva COREPER, koji imaju funkciju visokih predstavnika država članica EU. Sve države članice EU u Briselu imaju svoju stalnu misiju, drugim riječima svoje stalno diplomatsko predstavništvo pri Uniji, a šefovi tih delegacija, tj. visoki predstavnici, okupljaju se na nivou COREPER-a. Niži nivo čine **radne grupe** stručnjaka za pojedina područja, koji uglavnom dolaze iz državnih uprava država članica. Njihova uloga je da pripremaju materijale na temelju kojih COREPER priprema nacrt odluka ili propisa koje usvajaju ministri u Savjetu. U postupku donošenja odluka u Savjetu, dakle, već se na nivoima radnih grupa i COREPERA prijedlozi odluka usaglašavaju, a na nivou ministara službeno se usvajaju.

Savjet u svojoj nadležnosti ima šest osnovnih zadataka. **Prvi zadatak** je usvajanje zakona EU – Savjet zajedno s Evropskim parlamentom donosi odluke u većini područja koja su u nadležnosti Unije. **Druga uloga** Savjeta je koordinisanje šire ekonomske i socijalne politike država članica, kako bi se kreirala sveobuhvatna ekonomska politika. U sklopu ovog

zadatka, Savjet je usmjeren i na podsticanje razvoja novih poslova i na poboljšanje obrazovanja, zdravstva i sistema socijalne zaštite. **Treći zadatak** je sklapanje međunarodnih sporazuma između EU i drugih država ili međunarodnih organizacija. Svake godine Savjet sklapa određeni broj takvih sporazuma i oni mogu uključivati područja trgovine, saradnje i razvoja, ili mogu biti usmjereni na određene teme kao što su ribarstvo, nauka, tehnologija, saobraćaj, itd. **Četvrta uloga** Savjeta je definisanje i sprovođenje zajedničke vanjske i bezbjednosne politike. Iako je ovo područje i dalje u nadležnosti pojedinačnih nacionalnih vlada, članice EU prepoznale su prednosti zajedničkog rada na ovom području. Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora, **Visoka predstavnik za vanjske poslove i bezbjedonosnu politiku (sadašnja predstavnik Catherine Ashton)** predstavljaće Savjet u pitanjima vanjske i bezbjednosne politike sa zemljama izvan EU ili međunarodnim organizacijama. **Odobranje budžeta** je slijedeći vrlo bitan zadatak Savjeta. Donošenjem Lisabonskog ugovora, uloga Evropskog parlamenta se gotovo izjednačila sa ulogom Savjeta, tako da budžet EU donose zajedno ove dvije institucije. Posljednji, **šesti zadatak** je koordinacija saradnje između nacionalnih sudova i policijskih snaga u kaznenim pitanjima. EU garantuje svim svojim građanima da mogu slobodno živjeti i raditi u bilo kojoj od država EU, gdje će svi imati jednak pristup pravosuđu. Da bi se to ostvarilo potrebna je snažna saradnja nacionalnih sudova. Isto tako bitna je saradnja policijskih snaga, kako bi se suzbio prekogranični kriminal.

Uz Savjet se veže pojam **PREDSJEDNIŠTVO SAVJETA** (engl. *Council Presidency*). Ovu funkciju naizmjenično, svakih šest mjeseci (januar - jun, jul - decembar), prema unaprijed utvrđenom redosledu, principom rotacije preuzima jedna od država članica EU, koja u okviru svog mandata upravlja radom Savjeta. Predsjedništvo određuje prioriteta područja na

koja će Savjet u vrijeme dotičnog predsjedništva staviti naglasak i o kojima će raspravljati. U cilju osiguranja kontinuiteta u radu Savjeta, Lisabonskim ugovorom i formalno se uvodi tzv. **trojno predsjedništvo**, što znači da će ubuduće tri predsjedavajuće države dogovoriti zajednički program za period od 18 mjeseci.

U drugoj polovini 2013, Savjetom predsjedava Litvanija.

Drugi sastanak Zajedničkog Savjetodavnog odbora

EU i crnogorske lokalne vlasti razgovarali oko korišćenja pretpristupnih fondova EU i upravljanja otpadom

Zajednički savjetodavni odbor (ZSO) između Komiteta regiona EU i crnogorskih lokalnih vlasti održao je drugi sastanak u Podgorici, 4. juna 2013. godine. Sastanak je bio fokusiran na dva ključna pitanja sa kojima se suočavaju crnogorske lokalne vlasti u procesu integracije u EU: apsorpcioni kapaciteti za pretpristupne fondove EU i upravljanje otpadom.

Cilj ZSO-a je da doprinese procesu proširenja kroz šire uključivanje lokalnih vlasti u Crnoj Gori.

Otvarajući sastanak, **dr Miomir Mugoša**, gradonačelnik Glavnog grada i ko-predsjedavajući ZSO-a, najavio je da je sastanak ZSO jedan od prvih evropskih događaja nakon otvaranja pristupnih pregovora. Gradonačelnik je istako da je novouspostavljena saradnja crnogorskih gradova sa Komitetom regiona, kroz Zajednički savjetodavni odbor, dragocjena organizaciona spona kojom se ne samo evidentira položaj, već i štiti uloga lokalne samouprave.

Stanislav Švapski (PL/EA), predsjednik gradskog vijeća Gdanjska i ko-predsjedavajući ZSO, u svom uvodnom izlaganju je govorio o potrebi da se očuva kredibilitet i iskrena priroda procesa proširenja, koja bi zahtijevala suštinsku uključenost građana u zemljama kandidatima. G. Švapski je takodje istakao da ZSO može pomoći crnogorskim izabranim predstavnicima na lokalnom nivou u ostvarivanju njihovog zadatka približavanja EU građanima.

Ambasador Aleksandar Andrija Pejović, Državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač, je govorio o ulozi lokalnih vlasti u procesu pristupanja, pri čemu je istakao da su pregovarački timovi spremni da dobiju i koriste inpute sa sastanaka ZSO.

Ambasador Mitja Drobnič, Šef Delegacije EU u Podgorici, je u svom obraćanju naglasio da lokalne samouprave treba da budu aktivno uključene u proces EU integracija, jer su opštine ključni partneri u obezbjeđivanju balansiranog i harmonizovanog održivog razvoja.

Crnogorske lokalne samouprave danas se nalaze u procesu tranzicije reforme, koja osim institucionalnih promjena, unosi i suštinske izmjene po cjelokupne gradske sisteme. Obaveze prema građanima su mnogo veće, naša uloga u regionu značajnija, a odgovornost složenija. Zato je novouspostavljena saradnja crnogorskih gradova sa Komitetom regiona, kroz Zajednički savjetodavni odbor, dragocjena organizaciona spona kojom se ne samo evidentira položaj već i štiti uloga lokalne samouprave.

Na prethodnom, prvom sastanku Zajedničkog savjetodavnog odbora 14. novembra prošle godine u Briselu, definisali smo program i smjernice rada ovog tijela. Složili smo se u ocjeni da administrativni kapaciteti na lokalnom nivou u Crnoj Gori, kao i zaštita životne sredine – nisu dovoljno razvijeni, odnosno da lokalne vlasti treba da ulože dodatne napore u cilju napretka u ovim oblastima.

Dr Miomir Mugoša, Gradonačelnik Podgorice i kopredsjedavajući ZSO

Uloga lokalne samouprave je izuzetno važna u sprovođenju evropskih politika i postizanju evropskih standarda. Dobar primjer tome je oblast zaštite životne sredine koja sigurno predstavlja jednu od najzahtjevnijih politika Evropske unije u procesu pristupnih pregovora. Prenosjenje pravne tekovine, obezbjeđivanje njenog pravilnog sprovođenja i korištenje pristupnih fondova, važan su zadatak, pa nas u tom smislu očekuje veliki izazov. Osnovna pretpostavka za rješavanje ovih problema je upravo postojanje odgovarajućih kapaciteta lokalne samouprave i jasno definisana uloga, kao i postojanje odgovarajućih mehanizama vertikalne i horizontalne koordinacije.

Aleksandar Andrija Pejović, Državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač

Članovi ZSO su održali prvu raspravu o zajedničkom izvještaju "Jačanje apsorpcionih kapaciteta za pretpri-
stupne fondove EU-a i unapredjenje administrativnih
kapaciteta na lokalnom nivou u Crnoj Gori" (izvjestioci:
Aleksandar Bogdanović i **Vitold Stjepan**). Nacrt izvještaja
daje pregled napretka crnogorskih lokalnih vlasti u ovoj
oblasti i naglašava značajno iskustvo stečeno od strane cr-
nogorskih lokalnih vlasti u odnosu na korišćenje sredstava
iz Instrumenta za pretpri-
stupnu pomoć (IPA) i programa
prekogranične saradnje. Izvještaj, takođe, daje i set preporu-
ka koje uključuju potrebu za daljim praktičnim obukama
zaposlenih u lokalnim administracijama i inicijative da se
poveća svijest na lokalnom nivou o mogućnostima finansi-
ranja iz EU sredstava. Konačan izvještaj treba da bude usvo-
jen na sledećem sastanku ZSO koji će se održati u novem-
bru u Briselu.

Neke od preporuka iz Prvog nacrta Izvještaja su:

- poboljšanje organizacionih, tehničkih i finansijskih ka-
paciteta od strane samih lokalnih vlasti, a uz podršku
Vlade i EU;

*Danas sa pravom možemo kazati kako u našoj državi nema
opštine koja, upravo zahvaljujući finansijskoj podršci kroz
IPA fondove, nije realizovala čitav niz projekata – počev
od infrastrukturnih, sve do razvojnih. Otuđ, IPA fondovi,
za nosioce lokalne vlasti u Crnoj Gori, sada imaju značaj
ključa koji vodi ka rješenju najizraženijih, i najčešće
dugogodišnjih problema.*

*Zbog svega navedenog, preporuka Zajedničkog savjetodav-
nog odbora ka Vladi Crne Gore i Delegaciji Evropske unije
jest da tehnička podrška lokalnim zajednicama treba biti
nastavljena. Jer, upravo zahvaljujući tome, brže će biti dos-
tignuti i ciljevi na planu jačanja administrativnih kapaci-
teta.*

**Aleksandar Bogdanović, Gradonačelnik Cetinja i ko-
izvjestilac na Izvještaju**

- pokretanje inicijativa za podizanje svijesti o
mogućnostima finansiranja od strane EU i izrada pro-
grama za nove dotacije lokalnim vlastima (na primjer
,lokalni događaji ili poslovni sajmovi);
- stavljanje na raspolaganje anonimnih kopija uspješnih
projektnih aplikacija kako bi se omogućila razmjena is-
kustava između lokalnih i regionalnih vlasti;
- umrežavanje lokalnih vlasti sličnog profila čime se
omogućava razmjena iskustava i naučenih lekcija.

Drugi dio sastanka je bio posvećen **zaštiti životne sredine**,
sa posebnim osvrtom na **upravljanje otpadom**. Upravljanje
otpadom je ključni prioritet Vlade Crne Gore u toku pregovo-
ra o pristupanju. Zemlja se suočava sa brojnim izazovima u
transponovanju i implementaciji zakonodavstva EU u ovoj
oblasti. Ovo takođe važi i za lokalni nivo. Članovi ZKO su se
složili da su opštine ključni akteri u implementaciji politika
vezanih za upravljanje otpadom, jer je to pitanje od ključnog
značaja za njihovo stanovništvo. U okviru rasprave, član Ko-
miteta regiona **Mišel Lebrun**, je predstavio svoje poglede
na predgled ključnih ciljeva EU o otpadu, na osnovu nacrta
mišljenja koji treba da bude usvojen na plenarnoj sjednici
Komiteta regiona u julu.

Zajednički savjetodavni odbor ima za cilj da prati proces
proširenja i napredak pregovora o pristupanju kroz debate o
ključnim temama koje su prioritetne za lokalne vlasti EU i
Crne Gore (npr. energija, zapošljavanje i socijalna politika,
regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumen-
ta, prekogranična saradnja, itd). Sastavljen je od 8 članova
predstavnik Komiteta regiona EU i 8 članova predstavnika
Zajednice opština Crne Gore.

**ZSO se sastaje dva puta godišnje, a sljedeći sastanak će
se održati 5. novembra 2013, u Briselu.**

Intezivan razvoj komunalne infrastrukture u Glavnom gradu

Proljeće i početak ljeta u Podgorici obilježila je realizacija nekoliko krupnih, više miliona eura vrijednih projekata i veoma intenzivna međunarodna aktivnost.

Javno preduzeće „Vodovod i kanalizacija” realizuje dva izuzetno značajna i složena projekta, ukupne vrijednosti od oko osam miliona eura. Riječ je o zaokruživanju *sistema vodosnabdjevanja Zete, izgradnji kanalizacione mreže u djelovima grada u kojima nedostaje, izgradnji vodovodne mreže u jednom broju seoskih naselja, kao i o rekonstrukciji dva seoska vodovoda*. Dok se projekat u Zeti finansira kreditom Evropske investicione banke, drugi projekat će se finansirati kreditnim sredstvima u iznosu od 3,5 miliona eura koja je obezbijedio Investiciono-razvojni fond Crne Gore.

U samom centru grada u toku je rekonstrukcija *Kraljevog parka*. Sredstva za ovaj projekat poklon su Azerbejdžana građanima Podgorice, koji će uskoro dobiti još jedan uređeni kutak za odmor.

Na planu međunarodnih aktivnosti jedan od najznačajnijih događaja bilo je održavanje drugog *sastanka Zajedničkog savjetodavnog odbora Komiteta regiona EU i crnogorskih lokalnih vlasti*, na kome se razgovaralo o dva važna pitanja na putu evropskih integracija – o jačanju apsorpcionih kapaciteta za pretprijetne fondove EU i upravljanju otpadom.

Više investitora posjetilo je gradsku upravu, među njima i *velika kineska kompanija „China State Construction Engineering”*, zainteresovana za ulaganja u lokalnu infrastrukturu, kao i *švajcarski „Euroasia investment”* koji želi da u Podgorici otvori „freeport” – vrstu slobodne zone kojoj bi se odlagala i čuvala dragocjenosti.

Gradonačelnik dr Miomir Mugoša primio je veliki broj stranih diplomata, a i sam je posjetio više država, među kojima Tursku i Kinu, u kojima je učestvovao na velikim međunarodnim skupovima o razvoju i biznisu. On je imao susret sa svojim kolegom, gradonačelnikom Istanbula Kadirom Topbaşem, dok se u Zagrebu sreo sa prvim čovjekom hrvatske prijestonice Milanom Bandićem.

Jedna od važnih aktivnosti u Glavnom gradu je i nedavno započeta akcija *„Evidentiramo - rješavamo”*. Narednih mjeseci službenici gradske uprave obići će svako domaćinstvo u Podgorici i sa njegovim članovima razgovarati o uslovima u kojima stanuju i žive, kao i o problemima sa kojima se susrijeću. Akcija ima za cilj da se na osnovu podataka koji će se prikupiti, rad organa i preduzeća lokalne samouprave u oblasti socijalnog staranja, poreske politike, komunalne infrastrukture i urbanizma – na najbolji način dodatno prilagodi njihovim potrebama.

Na redovnim *sjednicama Skupštine Glavnog grada* odbornici su usvojili nekoliko desetina značajnih odluka, informacija i izvještaja.

Jun u Podgorici, pored ostalog, obilježila je i kampanja „Mjesec borbe protiv droge” kao i početak rada Etičke komisije za izabrane predstavnike i funkcionere.

Ljeto u glavnom gradu tradicionalno je u znaku manifestacije *„Podgoričko kulturno ljeto”*. I ove godine na programu su koncerti, izložbe, književne večeri, predstave i filmovi.

U vremenu ekonomske krize, Glavni grad posebno vodi računa o *socijalnim potrebama građana*. Nedavno je podijeljeno 150 paketa sa osnovnim životnim namirnicama, a za nekoliko porodica koje su živjele u neuslovnim barakama na obali Morače obezbijeđene su kamp-kućica u naselju na Vrelima Ribničkim. Takođe, uskoro treba da bude donijeta odluka o raspodjeli 36 stambenih jedinica zaposlenima u Glavnom gradu.

Komisija za saradnju sa nevladinim organizacijama Glavnog grada donijela je odluku o *raspodjeli sredstava* u iznosu od 27.863,42 za *projekte 12 nevladinih organizacija* koji pomažu rješavanju problema omladine, nezaposlenosti, izbjeglica, lica sa invaliditetom i starih osoba.

Gradonačelnik Podgorice dr Miomir Mugoša, u društvu ministra ekonomije Ujedinjenih Arapskih Emirata Sultan Bin Saida Al Mansurija i predsjednika „Atlas Grupe” Duška Kneževića svečano je 12. juna otvorio novu ulicu, koja nosi ime šeika Zaida, osnivača Ujedinjenih Arapskih Emirata. Ulica se nalazi ispred „Atlas Kapital Centra”.

Sajma Radončić
Jelena Milović

Nova internet prezentacija Prijestonice

Tokom druge polovine maja, Prijestonica Cetinje predstavila je javnosti novu, **redizajniranu zvaničnu internet prezentaciju**. Sajt, koji karakteriše moderan dizajn, pregledna organizacija i niz novih servisa namijenjenih građanima, na domenu www.cetinje.me dostupan je od 20. maja.

Izrada nove prezentacije bila je motivisana težnjom gradske uprave da dodatno unaprijedi online servise, ali i činjenicom da je prethodni sajt, dizajnom i konceptom, pružao ograničene mogućnosti u pogledu prezentacije rada organa lokalne uprave. Uz to, od perioda kada je Prijestonica Cetinje, početkom 2011. godine, uspostavila zvaničnu internet prezentaciju, bilježen je kontinuiran rast posjeta. Izuzetno interesovanje građana, otud, uticalo je na gradsku upravu da posjetiocima predstavi novi, savremen i sadržajan internet sajt.

Mnogo je vremena uloženo u osmišljavanje same konstrukcije, na kojoj je trebalo da počiva sadržajan i pregledno kategorizovan sajt sa brojnim servisima za građane. No, cjelokupan posao okončan je u predviđenom roku.

Nova prezentacija, uprkos obimnom sadržaju segmentiranom na gotovo 100 strana, jednostavna je za korišćenje. Sav

materijal – počev od onog koji se odnosi na gradsku upravu i javna preduzeća, preko gradskog parlamenta ili baze dokumenata, sve do cjelovitog vodiča i prezentacije Cetinja – grupisan je u osam glavnih rubrika. One su, nadalje, razgrađene na pedesetak podrubrika.

Među novim servisima, svakako, posebno se izdvaja baza dokumenata – svih formulara, zahtjeva i drugih akata lokalne uprave koji su, u elektronskoj verziji, dostupni u rubrici ‘Građanski biro’. Takođe, posjetioci prezentacije na uvid su dostupni i svi akti iz oblasti javnih nabavki, odluke, ugovori, urbanistički planovi, lokalni akcioni planovi, oglasi, konkursi, budžet i sva dokumenta usvojena u Skupštini Prijestonice Cetinje.

Još od kreiranja prethodne internet prezentacije grada, uspostavljen je koncept svakodnevnog ažuriranja novosti, koje ne podrazumijevaju isključivo saopštenja za medije, već i druge informacije od lokalnog značaja. Taj segment rada, zahvaljujući praktičnom načinu ažuriranja i brojnim novim mogućnostima, od maja je dodatno unaprijeđen.

Otud, već nakon prvog mjeseca funkcionisanja, može se reći da internet prezentaciju Prijestonice Cetinje sada karakteriše sadržajnost, potpuna upodobljenost sa regulativom koja se odnosi na predstavljanje jedinica lokalne uprave na internetu, ali i moderan dizajn, s obzirom da su tokom procesa izrade implementirani svi aktuelni vizuelni trendovi.

O interesovanju građana za aktivnosti lokalne uprave, danas najbolje govore podaci koji se odnose na posjete. Naime, tokom prvog mjeseca, registrovano je 115.980 posjeta zvaničnoj inter-

net prezentaciji Prijestonice Cetinje. Riječ je o dnevnom prosjeku od 3.740 posjeta, što predstavlja krajnje visoku brojku. Najviše pristupa stranicama na dnevnoj bazi, zabilježeno je 23. maja, kada je novu prezentaciju posjetilo 6.746 korisnika interneta.

Pri realizaciji pomenutog posla, partner Prijestonice Cetinje bila je kompanija “DAA Montenegro”, u kojoj djeluju doskorašnji studenti Fakulteta likovnih umjetnosti, a koja iza sebe ima iskustvo u sferi web i grafičkog dizajna. Posmatrajući aktuelne trendove u toj oblasti i cijene usluga, danas se sa pravom može reći da je pri izradi sajta posebno vođeno računa o ekonomičnosti projekta, te cjelokupan proces nije iziskivao značajnije budžetske izdatke.

Predstavljanjem novog internet sajta, samo je potvrđena snažna orijentacija Prijestonice Cetinje ka internetu, kao jednim od ključnih sredstava komunikacije sa građanima.

Naime, uz prezentaciju, gradska uprava dostupna je i na najzastupljenijim društvenim mrežama. Stoga, grupa “Prijestonica Cetinje / Old Royal Capital Cetinje” na društvenoj mreži Facebook danas ima oko hiljadu članova, a zvanični Twitter nalog Prijestonice Cetinje prati blizu 400 korisnika interneta.

Uz sve navedeno, Prijestonica Cetinje u novembru prošle godine u rad je pustila besplatni internet na gradskom području. Aktivnost je realizovana u partnerstvu sa Vladom Republike Slovenije, kroz projekat “Wireless Cetinje”, a besplatni gradski ‘wi-fi’ servis danas ima više od 500 redovnih korisnika i na usluzi je i brojnim turistima.

Miloš Prelević

Andrijevisa - aktivnosti na polju energetske efikasnosti

Opština Andrijevisa nastavlja sa realizacijom brojnih aktivnosti koje će unaprijediti uslove za život i rad njenih građana. Bez obzira na brojne probleme u funkcionisanju lokalne samouprave, u kabinetu predsjednika i menadžera opštine svakodnevno se traže rešenja i pripremaju ideje za nove poduhvate koji će ovaj mali grad na obali Lima obogatiti novim sadržajem.

Tako se ovih dana završio tender za **projekat pješačke staze** u dužini od 3,2 km. Postupak izbora najboljeg ponuđača je u toku, a za rezultat projekta se očekuje povećanje bezbjednosti pješaka na teritoriji opštine. Činjenica je da je sadašnje stanje saobraćaja u Andrijevisi jedan od najvećih infrastrukturnih problema grada, a naročito je loše riješen problem odvajanja pješačkog od kolskog saobraćaja (posebno od Mosta Bandovića do Trešnjeva).

Ovom dionicom najveća je frekvencija pješaka i automobila, jer su na ovom prostoru smještene škole (srednja mješovita škola, osnovna škola i vrtić), preduzeće „Pako“, stambene zgrade, crkva, kapela, groblje, itd. Ovo je jedini put koji spaja Andrijevisu sa Beranama i Plavom, pa je isti magistralni put značajno opterećen. Fokus lokalne samouprave je usmjeren na unapređenje stanja saobraćajne infrastrukture u

zoni škola, kao i u zoni stanovanja, gdje je veća frekvencija djece.

Ponuđač koji dostavi najpovoljniju ponudu radiće projekat pješačke staze na relaciji Most Bandovića-Trešnjevo, sa desne strane kolovoza od Andrijevice prema Beranama. Izradu projektne dokumentacije finansira opština.

A lokalna samouprava je prepoznala značaj **energetske efikasnosti na lokalnom nivou** i, u tom smislu, radila je na pripremi **lokalnog energetskog plana opštine Andrijevice**. Ovaj projekat je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (Global Environment facility - GEF), a implementiran od strane Kancelarije UNDP Crna Gora.

Lokalni energetski plan kroz sveobuhvatan pregled trenutne potrošnje i proizvodnje energije i energenata, sagledavanjem mogućnosti za efikasnijim snabdijevanjem energije, njenom distribucijom i korišćenjem, kao i definisanjem aktivnosti za unapređenje lokalne energetike. Lokalni energetski plan je pripremljen za period od deset godina, a odnosi se na cjelokupno područje Opštine Andrijevice.

Ciljevi Lokalnog energetskog plana su:

- definisanje trenutnog stanja potrošnje i proizvodnje energije i energenata na području opštine Andrijevice, kao i plan za buduće energetske potrebe;
- identifikacija potencijala za efikasnije korišćenje, distribuciju i proizvodnju energije i energenata, kao i korišćenje sopstvenih prirodnih resursa za zadovoljenje energetske potreba proizvodnjom energije na teritoriji opštine Andrijevice;

- definisanje aktivnosti kojima se, uzimajući u obzir trenutno stanje, utvrđuju prioriteti razvoja opštine Andrijevice, potencijali i planirana buduća potrošnja, što predstavlja značajan korak ka održivom razvoju energetike na teritoriji opštine Andrijevice

Strategija energetske efikasnosti predstavlja pregled trenutnog stanja energetike i identifikuje područja u kojima se mogu postići najznačajnije uštede, sa posebnim akcentom na oblast zgradarstva. Uloga lokalne samouprave je prepoznata ovom strategijom kao jedna od najbitnijih, koja se prvenstveno ogleda kroz podršku projektima energetske efikasnosti, primjenu mjera energetske efikasnosti na sopstvene objekte, stvaranje finansijskog i administrativnog osnova za praćenje energetske potrošnje, implementaciju pokaznih projekata i informisanje građana.

Pored navedenog, ovih dana su u toku i **pripreme za Dan opštine** koji će biti uveličan različitim aktivnostima, a najavljujemo da će Služba zaštite i spašavanja, zahvaljujući završnim aktivnostima na **izgradnji Vatrogasnog doma**, čiji je izvođač DOO Perošević iz Bijelog Polja, najkasnije do kraja jula ove godine moći da koristi nove prostorije.

Miloje Bakić

Danilovgrad – nove investicije

Predsjednik Opštine Danilovgrad Branislav Đuranović sa saradnicima je, na poziv **gradonačelnika poljskog grada Grodzisk Mazowiecki, g-dina Gregorca Benedikcinskog** boravio u ovom gradu. Prilikom da predstavi našu opštinu u Crnu Goru na **Internacionalnom folklornom festivalu** dobio je Folklorni ansambl Danilovgrad. Opština Danilovgrad je imala i svoj štand na sajmu na kojem je predstavila tradicionalne proizvode iz Crne Gore i proizvode koji karakterišu našu Opštinu. Predsjednik je imao sastanke sa zvaničnicima Grodzisk Mazowiecki na kojima su dogovoreni naredni koraci u cilju nastavka bilateralne saradnje ova dva grada koja su u prethodnom periodu potpisala Sporazum o saradnji. Na neophodnost povezivanja gradova i razmjene iskustava ukazao je i **Nj.E. Ramiz Bašić, ambasador Crne Gore u Poljskoj**. Za festival i sajam je vladalo veliko interesovanje, te se čekalo u redu da se probaju tradicionalni proizvodi. Cjelokupna dešavanja praćena su od strane poljskih medija, kao i od strane Televizije Crne Gore.

U Danilovgradu je nedavno otvoren **salon automobila „IVECO“**. U prisustvu brojnih zvanica, salon su svečano otvorili **ambasador Republike Italije Nj.E. Vincenzo Del Monaco i predsjednik Opštine Danilovgrad g-din Branislav Đuranović**. Prisutnim zvanicama se obratio i direktor preduzeća „Kovinić Company“ g-din Snežan Kovinić. Njegova firma je ekskluzivni zastupnik za „Fiat“, „Alfa Romeo“, „Lancia“ i „Jeep“, motornih ulja „Selenia“ i „Urania“, autobusa „Iris - Bus“ i teretnjaka „Astra“ sa Apeninskog poluostrva. Salon je ujedno otvoren na Dan državnosti Republike Italije.

U cilju obilježavanja **Dana planete Zemlje** održana je **velika akcija čišćenja korita rijeke Zete - područje ispod gradskog mosta**. Akcija se sprovodila i organizovala na nivou Crne Gore. Opština Danilovgrad je u saradnji sa NVO „9.decembar“ organizovala akciju, a učestvovali su svi relevantni subjekti sa područja opštine Danilovgrad (JP „Komunalno“, JP za uzgoj, zaštitu i lov divljači i ribe, PSK „Prekornica“, volonteri opštinske organizacije Crvenog krsta Danilovgrad, zaposleni radnici Opštine, kao i veliki broj građana). Akciju su podržali i Vojska Crne Gore i Ispostava policije Danilovgrad.

U cilju stvaranja transparentnije, funkcionalnije i otvorenije uprave, kao i jačanje uloge civilnog društva i privatnog sektora u procesima upravljanja, **Opština Danilovgrad je od strane USAID-a na poklon dobila softver i računarsku opremu za implementaciju Projekta „Efikasnog upravljanja u Crnoj Gori“**. Donirana je oprema od 4 računara, 1 servera, 2 štampača i 2 skenera. Program efikasnog upravljanja u Crnoj Gori implementira East West Management Institute od oktobra 2010. godine. Realizacijom projekta akcenat se stavlja na jačanje kapaciteta lokalne uprave i orijentisanosti ka potrebama i zahtjevima građana i pravnih lica. Procijenjena vrijednost softvera sa računarskom opremom i obukama za zaposlene iznosi oko 25.000 eura.

Predsjednik Opštine Branislav Đuranović i njegovi saradnici su u skupštinskoj sali priredili **tradicionalni prijem za dobitnike diplome „Luča“ osnovnih i srednjih škola iz Danilovgrada**. Učenici su nagrađeni knjigom „Djela“ Petra II Petrovića Njegoša i novčanim iznosom od 100 eura, dok su učenici Gimnazije „Petar I Petrović Njegoš“, uz pomenuto, na poklon dobili i knjigu „Danilovgrad 2007-2011-2025“ Svetozara Domazetovića. Za ovu školsku godinu nagrađena su 32 učenika, i to 10 iz osnovnih škola i 22 iz Gimnazije.

A predsjednik Opštine Danilovgrad obradovao je i najmlađe stanovnike Danilovgrada donešenim Pravilnikom da svakom novorođenčetu čiji roditelji imaju prebivalište na teritoriji Danilovgrada uruči poklon paket u vrijednosti od 50 €.

Maja Pavličić

Posljednje pripreme za turiste u Opštini Kolašin

Jedno od strateških opredjeljenja Opštine Kolašin usmjereno je u pravcu razvoja turizma. Već po tradiciji, **Nacionalni park „Biogradska gora“** otvorio je 1. maja vrata za prve goste u ovoj sezoni.

Po riječima direktora Saše Jeknića, pred početak sezone obnovljena je sva infrastruktura, pa u Nacionalnom parku pripremljeno dočekuju prve goste. Cijene su kao i minulih godina. Ulaz je 3,00 eura, ali su obezbijeđeni popusti za organizovane grupe studenata i učenika u visini od 1,5 eura po osobi. Takođe, i ove godine Mojkovčani, Beranci i Kolašinci mogu uzeti godišnju ulaznicu koja košta 5,00 eura. Gospodin Jeknić je istakao da je Nacionalni park „Biogradska gora“ prošle godine podnio kandidaturu za dobijanje Evropske povelje održivog turizma. Očekuje se da će tokom ove godine dobiti ovu povelju, koju posjeduju 107 zaštićenih područja u 13 evropskih država. Istovremeno, biće jedini u regionu koji će imati ovu vrstu povelje za održivi turizam. Kako je izjavio direktor Jeknić, od jula će svi koji dođu u NP će imati priliku da borave u savremeno opremljenom Centru za posjetioce. Otvaranjem sezone u NP počinje i ribolovna sezona.

Predstavnici Fonda PIO Crne Gore i direktor Turističke organizacije Nikola Medenica potpisali su ugovor o saradnji, tako da će od ovog ljeta penzioneri iz svih krajeva Crne Gore u organizovanim grupama boraviti u Kolašinu.

Projekatom EU Info Bus obilježen je Dan Evrope u Kolašinu. **Izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje Daliborka Uljarević** je tim povodom izjavila: „Dan Evrope simbolizuje napredak i širenje u jednu porodicu koja sadrži zajedničke vrijednosti, ciljeve i jasnu viziju za bolji život svojih građana“.

Predsjednik opštine Kolašin Darko Brajušković je kazao da je u dosadašnjem periodu opština Kolašin imala veoma dobru saradnju sa Evropskom komisijom i brojnim agencijama iz zemalja Evropske unije koji su u velikoj mjeri pomogli opštinu Kolašin, dok je **šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Mitja Drobnić** prenio neka od očekivanja EU od Crne Gore. Proslavi Dana Evrope u Kolašinu prisustvovali su i **Ambasador Italije u Crnoj Gori Vićenco Del Monaco** i **direktorka za evropske integracije u Ministarstvu vanjskih poslova Nevenka Vulićević**.

Uz podršku USAID –a u Kolašinu je otvorena **“One stop shop“ kancelarija**. Uz to, USAID je obezbijedio realizaciju četiri projekta za područje opštine Kolašin. Radi se o pomoći za donošenje DUP-a Bakovići (sa akcentom na biznis zonu), zatim o treningu za biciklističke skaute, reprint mapu Bjelasice i turističkog vodiča za Bjelasicu i Komove.

Po riječima **predsjednika opštine Darka Brajuškovića**, radi se o veoma značajnim projektima za život i rad građana, koje je USAID na pravi način prepoznao i u ovom ciklusu uložio 75.000 eura.

Direktor projekta ekonomskog razvoja Devid Blad je kazao da Opština Kolašin treba da radi na spajanju svog turističkog proizvoda sa jačanjem poslovnih ambijenta.

U ovom periodu je održana i **javna rasprava o Nacrtu Prostorno urbanističkog plana Opštine Kolašin i Izvještaju o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Opštinu Kolašin**. Javna rasprava je održana u organizaciji Opštine Kolašin, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Svjetske banke i LAMP - projekta zemljišne administracije i upravljanja.

Povodom 70 godina postojanja, **KUD „Mijat Mašković“** održalo je u Centru za kulturu godišnji koncert igrara i pjesama “Tanko poju za gorom đevojke“. Program ovog koncerta je, imajući u vidu da je ovo Društvo prepoznato naročito po aktivnostima na istraživačkom polju domaće tradicije, bio zasnovan na istinitim podacima sa terena koji su prikupljeni na osnovu kazivanja naših najstarijih sugrađana i sugrađanki. Ovom prilikom navodimo da je na prošlogodišnjem konkursu za izbor Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori, koji organizuje Zajednica opština Crne Gore, u saradnji sa OEBS-som i Ministarstvom unutrašnjih poslova, u oblasti kulturno nasljeđe u funkciji razvoja turizma i razvoja lokalne zajednice, KUD osvojilo prvu nagradu i time opravdalo inovacije u svom radu.

Pored koncerta KUD-a, prethodni period u Kolašinu obilježilo je niz kulturnih aktivnosti kao što su: Nedjelja arhiva, predstave kolaškingskog amaterskog pozorišta, večeri gusala i poezije, predstava za djecu i odrasle, i dr.

Marjana Milošević

Kotor – u susret novoj turističkoj sezoni

Opština Kotor nastavlja sa realizacijom značajnih kapitalnih investicija. Nedavno su završeni radovi na izgradnji primarne vodovodne i kanalizacione mreže u Kotoru, što je obilježeno na Prčanju, gdje su govorili *ministar održivog razvoja i turizma Branimir Gvozdenović, predsjednica Opštine Kotor Marija Maja Čatović, i Izvršni direktor "Vodacoma" Boris Vuković.*

Vrijednost novoizgrađene kanalizacione mreže u Kotoru je 6,75 miliona eura, od čega učešće Vlade Crne Gore u projektu iznosi 1,3 miliona eura. Posljednjom fazom ovog projekta, realizovanog uz finansijsku podršku KfW-a, izgrađen je krak kanalizacione, kao i vodovodne mreže za naselja Muo, Prčanj i Stoliv u ukupnoj dužini od po 2,7 km. Na pomenutoj dužini izvršena je i rekonstrukcija puta u čijem trupu su postavljena dva cjevovoda.

“Želim da naglasim značaj ovog projekta za razvoj našeg grada, kvalitetniji život stanovnika, razvoj turizma i napredak naše privrede u cjelini” – kazala je *gradonačelnica Čatović*, podsjetivši na koristi koje će Opština Kotor i njeni građani, kao i građani Crne Gore imati od ovog projekta.

“Agencija za implementaciju već osam godina sprovodi projekte na unaprijeđenju vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda na Crnogorskom primorju. Naši projekti će biti zaokruženi za dvije godine izgrad-

njom ukupno 130 km kanalizacione mreže, te izgradnjom postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda” – rekao je *izvršni direktor „Vodacoma“ Boris Vuković.*

Ministar održivog razvoja i turizma u Vladi Crne Gore Branimir Gvozdenović podsjetio je da su ovakvi projekti jasan put ka prihvatanju najvećih evropskih standarda u oblasti komunalne infrastrukture.

Takođe, uređeno je *šetalište na Prčanju*. Investitor radova je JP „Morsko dobro“ koje je za navedeni projekat izdvojilo preko 108 hiljada eura. U kompletnoj sanaciji priobalnog područja ispoštovani su svi konzervatorski uslovi Uprave za kulturna dobra. Osim rekonstrukcije, urađeno je i popločavanje šetališta kamenim pločama. Na taj način biće spriječena devastacija terena, a sve u skladu sa ambijentalnim karakteristikama primorskog područja. Umjesto betonskih klupa, urađeni su parapetni zidovi sa "pižulima" - tradicionalnim mjestima za sjedenje od kamena. Prčanjski korzo sada predstavlja jednu estetski uređenu i funkcionalnu cjelinu, sa čim su saglasni građani Mjesne zajednice Prčanj i predstavnici Morskog dobra. Opština Kotor je zajedno sa Turističkom organizacijom Kotora od 5. do 8. juna učestvovala na *VII Međunarodnom i regionalnom sajmu privrede – Subotica 2013.*

Ideja Opštine bila je da štand, prateću opremu i logistiku ustupi istaknutim preduzetnicima i privrednim društvima Kotora, koji bi kroz promociju svog proizvoda i patenta širili krug poslovnih partnera i doprinijeli razvoju privrede u opštini. Na Sajmu su učestvovali: AD Luka Kotor, PJ Školjke Boke, Monte Marine Yachting i Kotor Open Tour.

Ponuda A.D. Luka Kotor predstavila je jedinstveno i vodeće preduzeće u sferi prihvata i usluga putničkih – cruiser brodova. Predstavljeni su, takođe, proizvodni lanac Monte Marine Yachting, patenti i kompletan način proizvodnje kamenice i mušulja PJ Školjke Boke, kao i jedinstveni sistem Hop on Hop off autobusa za izletnike u Crnoj Gori, koji usješno sprovodi preduzeće Kotor Open Tour.

V Međunarodni festival Kotor Art počeo je 1. jula i trajaće do 16. avgusta. Posvećen je Petru II Petroviću Njegošu, a čine ga 125 kvalitetnih, prestižnih programa.

Na Festivalu će nastupiti preko 2,5 hiljade umjetnika i stvaralaca iz više od 25 zemalja, na oko 50 lokacija u Kotoru i okolini. Program će se odvijati u šest festivalskih segmenata: *Kotorski festival pozorišta za djecu, Kotorski Art Apss (arhitektura), Don Brankovi dani muzike, Kotor Art teatar premijere, Pisanje grada i Festival klapa.*

Vesna Đurović

Intezivne međunarodne aktivnosti Opštine Mojkovac

Mjesec maj u opštini Mojkovac obilježile su posjete direktorke UNDP Džihan Sultanoglu, šefa Delegacije EU u Crnoj Gori Mitje Drobniča i ambasadorke Australije dr Helene Studert.

Regionalna direktorka UNDP za Evropu i Zajednicu nezavisnih država, **Džihan Sultanoglu**, boravila je u Mojkovcu 09.maja 2013.god. i razgovarala sa predsjednikom opštine, **Dejanom Medojevićem** i njegovim saradnicima, o dosadašnjoj više nego dobroj međusobnoj saradnji. Domaćini su je upoznali sa brojnim projektima, podržanim od UNDP-a i Vlade Crne Gore. Posjetili su sanirano jalovište, koje je do nedavno predstavljalo "crnu tačku" na mapi Crne Gore. Uz podršku Vlade Crne Gore i UNDP, Mojkovac od grada koji je bio poznat po ekološkom problemu i jalovištu koje je prijetilo da ugrozi rijeku Taru koja je pod zaštitom UNESCO-a, polako postaje "rasadnik" kvalitetnih preduzetničkih inicijativa u oblasti održivog turizma. Predsjednik opštine **Dejan Medojević** izrazio je zahvalnost na podršci UNDP u otvaranju dijela kanjona rijeke Tare koji će biti dostupan svim ljubiteljima raftinga i kajaka, kao jedna od najatraktivnijih turističkih ponuda.

Gosti su posjetili i Kancelariju sa mlade i održivi razvoj, a **Milica Ristić** upoznala ih je sa pojedinostima projekta "Pomoć u kući za starija lica" koji je u završnoj fazi realizacije u okviru

projekta "Sistema reforme socijalne i dječije zaštite". Realizacija ovog projekta privukla je veliki broj žena iz Mojkovca da učestvuje i u projektu "Žensko preduzetništvo". Glavni administrator **Maja Ikervari** istakla je da je Opštini Mojkovac jedan od prioriteta povećanje broja preduzetnica i jačanje kadrovskih kapaciteta u okviru opštinskih službi koji bi davali podršku ženama koje se odluče za preduzetništvo. Upoznala je zvaničnicu sa svim realizovanim fazama projekta, kao i sa onima koje treba realizovati. Direktorka **Džihan Sultanoglu**, izrazila je zadovoljstvo postignutim rezultatima i radom lokalne uprave koja, kako je rekla, može biti primjer dobre prakse.

Zahvaljujući podršci Evropske unije, uz učešće Vlade Crne Gore i opštine, Mojkovčani sada imaju **rekonstruisanu, savremenu sportsku halu**. Ovaj objekat 23.maja svečano je otvorio šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Mitja Drobnič**, sa predsjednikom opštine **Dejanom Medojevićem** i sekretarom Ministarstva prosvjete **Srđom Raičevićem**. Rekonstrukciju sportske hale, vrijednu oko 350,000 eura, EU je podržala sa preko 250.000 eura. Nakon obilaska hale, **Drobnič** je ocijenio da su sredstva Evropske unije uložena u rekostrukciju sportske hale kvalitetno upotrijebljena.

Posjetu Šefa Delegacije EU iskoristio je Centar za građansko obrazovanje za organizaciju **panel diskusije pod na-**

zivom "Šta proces pridruživanja EU donosi građanima Mojkovca" u okviru svog projekta "EU info-bus – put ka EU". Pored direktorke Centra **Daliborke Uljarević**, o prednostima ulaska Crne Gore u Evropsku uniju govorili su i na pitanja građana odgovarali predsjednik opštine **Dejan Medojević** i N.J.E. **Mitja Drobnič**.

Mojkovac je 30.maja posjetila i ambasadorka Australije u Beogradu **Helena Studert** koja je sa predsjednikom opštine **Dejanom Medojevićem** i predstavnicom kompanije – koncesionara "Balamara" **Milijankom Maraš**, razgovarala o otvaranju novog rudnika Brskovo. Tokom razgovora, tri strane su ocijenile da je međusobna saradnja na realizaciji ovog projekta na visokom nivou, što je od veliko značaja za realizaciju projekta. Ambasadorka **Studert** naglasila je da su kvalitet i količina minerala u rudi, prema dosadašnjoj analiza, veoma dobri i izrazila uvjerenje da će se 2015.godine moći vidjeti konkretni rezultati. Potvrdila je da postoji mogućnost da Australija, u tom slučaju, konkretno pomogne obuku radne snage potrebne budućem rudniku. Predstavnicom kompanije – koncesionara "Balamara" **Milijanka Maraš** istakla je da će ove godine biti završeni istraživački radovi na lokalitetu "Brskovo", a da će već početkom naredne imati konkretna rješenja po pitanju eksploatacije poje-dinih rudnih ležišta.

Dragica Vučinić

Pljevlja - projekti za bolji i komforniji život

Značajni infrastrukturni radovi, kao i izrada neophodne projektne dokumentacije čime će se stvoriti uslovi za realizaciju veoma važnih projekata i poslova za sve stanovnike opštine obilježili su kraj proljeća i početak ljeta u Pljevljima.

Nove saobraćajnice i parkinzi

Izgradnjom novih saobraćajnica i parkinga u značajnoj mjeri će se poboljšati ukupna saobraćajna infrastruktura, kao i bezbjednost svih učesnika u saobraćaju. Nedostatak novca u budžetu, opština je nadomjestila kroz partnerstvo sa Evropskom Unijom i Vladom.

U saradnji sa EU, privode se kraju radovi vrijedni preko 800.000 eura na gradnji podzemne garaže na Trgu 13. Julia, u strogom centru grada. Uži centar Pljevalja je nedavno dobio potpuno rekonstruisanu saobraćajnicu - ulica Voja Đenisijevića. Radi se o jednoj od najprometnijih saobraćajnica, koja je presvučena novim asfaltnim zastorom, a izmijenjena je kompletna vodovodna, kanalizaciona i elektro mreža. Ulica je dobila i novu rasvjetu.

„Ovim smo nastavili rekonstrukciju gradskih saobraćajnica i prateće infrastrukture. U posljednjih nekoliko godina ovo je dvanaesti takav posao. Prethodno su urađene ulice 1. decembra, ulica Narodne revolucije, ulica Save Kovačevića, oko kilometar saobraćajnica u naseljima Dolovi, ulica Vojske Jugoslavije

od Opšte bolnice do naselja Kupusište, kao i saobraćajnica pored Vektre Jakić. Asfaltirana je i saobraćajnica od objekta bivšeg Drvoimpeksa do mosta na Čehotini i krak prema gradu, pored stare Ciglane, potom stari prijevoljski put odnosno ulica Ratnih vojnih invalida, njena oba kraka. Urađena su i četiri kraka Prijepoljske ulice, kao i prilazna saobraćajnica naselju Gagovića imanje. Međutim, zbog poprilično zapuštene infrastrukture, građani se i dalje žale na loše stanje saobraćajnica, ali uradili smo i više nego opština može, s obzirom na budžetska ograničenja“, rekao je za Bilten Zajednice opština *potpredsjednik Pljevalja Božo Gospić*.

Tokom oktobra, u skladu sa ugovorom sa Delegacijom Evropske Unije, trebalo bi da se stavi u funkciju podzemna garaža na Trgu 13. Julia sa oko 140 parking mjesta. To će, uz dva ranije izgrađena parkinga, iza nekadašnjeg Ekspres restorana i iza zgrade Pošte Crne Gore, ukupnog kapaciteta oko 110 parking mjesta, značajno doprinijeti kvalitetu saobraćaja i komfornijem kretanju pješaka, jer su i u Pljevljima, kao i svugdje u Crnoj Gori, trotoari nerijetko bivali zauzeti parkiranim automobilima.

Životna sredina

Opština Pljevlja je u fazi realizacije još nekoliko važnih i skupih projekata iz oblasti komunalne infrastrukture i životne sredine.

„Riječ je o izgradnji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, a procijenjena vrijednost radova na njegovoj izgradnji je oko 6,8 miliona eura. Ovaj posao se finansira iz grant aranžmana IPA, kredita Evropske investicione banke i državnog i opštinskog budžeta. U toku je odabir najboljeg ponuđača“, rekao je Gospić. On je precizirao i da je

u toku izbor izvođača radova i nadzora nad izgradnjom i za projekat gradnje glavnog gradskog kolektora.

„Procijenjena vrijednost ovog posla je oko 1,8 miliona eura, a finansira se iz opštinskog budžeta i granta IPF MW 2008“, rekao je Gospić.

Radovi na izgradnji ova dva objekta trebalo bi da krenu vrlo brzo, odmah po odabiru najboljih ponuđača, a važno je istaći da se za posao kandidovalo deset renomiranih kompanija iz Evrope.

Pljevlja bi, zavisno od brzine izrade Studije izvodljivosti i obezbjeđenja nedostajućih sredstava, uskoro mogla dobiti i savremenu sanitarnu deponiju. „Definisali smo lokaciju, u toku je izrada neophodnih Studija i Elaborata, a ugovorena je i izrada Glavnog projekta i njegova revizija. Projekat je izuzetno skup, preko 11 miliona eura, od čega je obezbijeđeno oko 6,5 miliona“, rekao je Gospić.

Projektna dokumentacija

Kroz izradu projektne dokumentacije opština stvara uslove da se u narednom periodu pristupi realizaciji vrlo važnih projekata za stanovništvo.

„Urađen je Idejni projekat rekonstrukcije distributivnog sistema gradskog vodovoda i rekonstrukcije fabrike vode Pliješ, kao i Glavni projekat izgradnje glavnog dovoda sirove vode Potpeć - Pliješ sa povratnim cijevovodom. Imamo i Idejna rješenja za rekonstrukciju ulica u centru grada, Tršove i Kralja Petra, i pretvaranje u pješačku zonu“, rekao je Gospić, ističući da je prioritet opštinskih vlasti u narednom periodu obezbjeđenje urednog vodosnabdijevanja grada.

Dajan Kandić

Opština Žabljak dobila grb

Nakon duge i iscrpne zime, u Opštini Žabljak je uslijedilo **otklanjanje posljedica velikih padavina**. Sanirani su problemi koje nijesmo uspjeli riješiti u toku zime. Putevi koji nijesu bili očišćeni, uspješno su dovedeni u funkciju. Asfaltirani su i zakrpljeni pojedini lokalni i seoski putevi. Ulice su dobile vertikalnu i horizontalnu signalizaciju.

April mjesec je obilježio početak radova na dva veoma bitna projekta za našu opštinu. Naime, u tom periodu započeti su **radovi na sistemu za prečišćavanje otpadnih voda i Sportskom centru**.

Opštinu je u ovom periodu posjetila **delegacija Austrije - predsjednik Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope i predsjednik pokrajinskog parlamenta Tirola, gospodin dr Herwig van Staa i Ambasador Austrije u Crnoj Gori Martin Pamer**. Cilj posjete bio je jačanje saradnje između Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope i crnogorskih opština, a sa druge strane obezbjeđivanje kontakata između Kongresa i predstavnika opštine Žabljak u cilju stimulacije ekonomske saradnje i ispitivanja mogućnosti za investicije i privrednu saradnju u oblasti zimskog turizma.

Nakon ove posjete uslijedila je i posjeta Delegacije Republike Turske. Žabljak su posjetio **Ambasador Turske u Crnoj Gori g-din Mehmet Niyazi Tanilir** i održao sastanak sa Predsjednikom Opštine, na kome se razgovaralo o mogućoj saradnji.

Proljeće je označilo i **početak priprema za ljetnju turističku sezonu**. TO Žabljak aktivno radi na promociji sezone. Radovi na rekonstrukciji hotela Žabljak privode se kraju. Rekonstruisani hotel će imati četiri zvjezdice. Otvoren je i motel na Tari, što je itekako doprinijelo kvalitetnijoj turističkoj ponudi ovog kraja.

Državni Investiciono razvojni fond Crne Gore (IRF) novi je vlasnik **skijališta Savin Kuk**. Na šestom po redu oglasu za prodaju Skijališta Savin Kuk jedini ponuđač bio je Investiciono razvojni fond Crne Gore. Slijedi potpisivanje kupoprodajnog ugovora, a skijalište je prodato za 1,5 miliona eura.

Krajem maja prvi turisti su već posjetili Žabljak. Vikendima u junu mjesecu ulice našeg grada su bile pune, kako domaćih tako i stranih turista.

Sjednica Skupštine Opštine Žabljak, na kojoj je jedna od tačaka dnevnog reda bila i usvajanje **idejnog rješenja grba i zastave Opštine Žabljak**, održana je 26.06.2013. godine. Odbornici

SO Žabljak bili su jednoglasni prilikom donošenja ove odluke i usvojili idejno rješenje simbola našeg grada. Idejno rješenje je rad Dušice Ivetić, profesorice Akademije likovnih umjetnosti sa Cetinja. Slijedi dobijanje saglasnosti Vlade Crne Gore na idejno rješenje grba i zastave opštine Žabljak.

Osim navedenog, na sjednici SO Žabljak usvojene su i Odluke o porezu na nepokretnosti i o oslobađanju obaveza po osnovu plaćanja poreza za poljoprivredno zemljište, Odluka o lokalnim administrativnim taksama, Odluka o osnivanju DOO "Komunalno i vodovod", kao i izmjene Odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta. Izglasa ni su i Izvještaji o radu Predsjednika i organa lokalne samouprave, JP za stambeno komunalne poslove opštine Žabljak i TO Žabljak.

Važno je i navesti da je toku je tender za DUP „Meždo i Tmajevci“ i DUP „Kovačka Dolina II“, kao i sklapanje ugovora sa zainteresovanim korisnicima za izradu slijedećih urbanističkih projekata:

- UP „Borje II“ – turističke vile sa centralnim sadržajima;
- UP „Petrova strana“ - stambeno - turistički objekat sa pratećim sadržajima;
- UP „Motički Gaj“ - turističko naselje.

Gorica Vuković

Studijske posjete u okviru UNDP projekta „Jačanje mehanizama javnih finansija na lokalnom nivou u Crnoj Gori“

U okviru projekta „*Jačanje mehanizama javnih finansija na lokalnom nivou u Crnoj Gori*“ koji realizuje Kancelarija UNDP u Crnoj Gori, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom finansija i Zajednicom opština Crne Gore, u periodu 13-17. maja organizovana je studijska posjeta Sloveniji, dok je od 02. do 06. juna organizovana studijska posjeta Bugarskoj.

Studijska posjeta „*Transparentnost i odgovornost u upravljanju javnim finansijama na lokalnom nivou*“ koja je održana u *Sloveniji*, treća je u nizu studijskih posjeta koje se realizuju u okviru ovog projekata, a predstavlja nastavak serije seminara namjenjenih unapređenju kapaciteta opštinskih sekretarijata za finansije kroz obuke, obuke na radnom mjestu i razmjene iskustava sa kolegama.

Učesnici studijske posjete su imali prilike da se upoznaju sa osnovama javnih finansija u Sloveniji, zakonskim okvirom za finansiranje lokalnih samouprava, strukturom i planiranjem prihoda i rashoda budžeta lokalnih samouprava, principima oporezivanja, funkcionisanjem opštinskog trezora, finansijskim izvještavanjem i revizijom, principima javnih nabavki, kao i nizom

drugih tema za koje su učesnici pokazali interesovanje.

Delegaciju Crne Gore su činili predstavnici opština: Bar, Budva, Tivat, Plužine, Danilovgrad, Andrijevića, Mojkovac, kao i predstavnici Ministarstva finansija, Kancelarije UNDP u Crnoj Gori i Zajednice opština Crne Gore.

Ovom prilikom su posjećene opštine: Gornja Radgona, Murska Sobota, Nova Gorica, Miklavž, Trzin i Slovenska Bistrica koje su predstavnicima crnogorske delegacije priredili tople dobrodošlice i pokazali spremnost za saradnju sa crnogorskim lokalnim samoupravama.

Nakon ove, u periodu 02-06 juna održana je i četvrta studijska posjeta u okviru ovog projekta pod nazivom „*Pozitivne prakse opštinskog zaduživanja i emitovanja opštinskih obveznica u Bugarskoj*“.

Učesnici studijske posjete su se upoznali sa strukturom budžeta lokalnih samouprava u Bugarskoj, njihovom pripremom i izvještavanjem, finansiranjem investicionih aktivnosti, mogućnostima korišćenja sredstava operativnih programa Evropske unije, kreditnim instrumentima, funkcionisanjem Fonda za lokalne samouprave FLAG i njegovom pomoći opštinama, garancijama, kao i nizom drugih tema koje su se pokrenule tokom razgovora.

Delegaciju Crne Gore su predstavljali predstavnici opština: Kolašin, Herceg

Novi, Pljevlja, Plav, kao i predstavnice Kancelarije UNDP u Crnoj Gori i Zajednica opština Crne Gore.

Ovom prilikom su posjećene sljedeće institucije: Nacionalna asocijacija opština Republike Bugarske, Fond za lokalne samouprave FLAG, opštine Sofija, Svištov, Belene, Stara Zagora i Gurkovo, kao i Regionalni informacijski centar u Staroj Zagori, koje su pokazale spremnost za saradnju i pomoć našim lokalnim samoupravama na putu ka Evropskoj uniji.

Dijalog gradova – Opštinske finansije i prostorno planiranje i upravljanje zemljištem

U Dubrovniku je, pod okriljem Programa urbanog partnerstva Instituta Svjetske banke i Republike Austrije, u periodu od 18-21. jun 2013. godine organizovana radionica na temu „*Opštinske finansije, prostorno planiranje i upravljanje zemljištem – od samostalne procjene lokalnih vlasti do sprovođenja*“.

Bila je to prilika za opštine učesnice da predstave nalaze sprovedene samoprocjene opštinskih finansija (SPOF) i napredak samoprocjene prostornog planiranja i korišćenja zemljišta (SPUP), kao i njihove implikacije na upravljanje prihodima, odnosno urbano planiranje i upravljanje zemljištem.

Pored toga, bilo je riječi o povezivanju pripreme budžeta sa programiranjem

investicija, kao i o širenju alatki samoprocjene lokalnih vlasti (SPOF i SPUP) i pregledu opštinskih javnih finansija (POF).

Učesnici radionice su diskutovali i o načinu međusobnog upoređivanja i institucionalizovanja strogih pravila identifikovanja elemenata koji će na transparentan način unaprijediti praksu opštinskog finansiranja. Ovom prilikom su zaokružene aktivnosti koje se odnose na proces pregleda opštinskih finansija.

Radionica je, u cilju nastavka debate povodom veze između opštinskih finansija i prostornog planiranja, okupila predstavnike centralnih i lokalnih vlasti, starješine lokalnih organa uprave, nacionalnih asocijacija lokalnih vlasti, prostorne planere, kao i predstavnike civilnog društva iz: Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Hrvatske, Crne Gore, Republike Srpske, Albanije i Kosova.

Delegaciju Crne Gore na ovoj radionici su predstavljali predstavnici: Glavnog grada Podgorica, Prijestonice Cetinje, opština Budva, Nikšić, Bar i Tivat, Ministarstva finansija, Zajednice opština Crne Gore, MANS-a, kao i lokalni ekspert koji je angažovan na ovom projektu.

Predstavnici Zajednice opština na sjednici radnog tijela Skupštine Crne Gore

Predstavnici Zajednice opština: **Snežana Mijušković**, predsjednica Komisije za društvene djelatnosti Zajednice opština i **Ljubinka Radulović**, pomoćnica Generalnog sekretara Zajednice opština prisustvovala su osmoj sjednici Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje koja je održana u Podgorici 8. maja 2013. godine, povodom razmatranja *Predloga Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti*.

Zajednica opština uputila je Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao matičnom odboru, Amandmane na Predloga Zakona, što je bio razlog za pozivanje predstavnika Zajednice opština za učešće u radu Odbora povodom navedene tačke dnevnog reda.

Predstavnici Zajednice opština su ukazali na značaj pitanja koja se ovim zakonskim propisom regulišu za lokalnu samoupravu i iznijeli razloge koji su opredijelili asocijaciju za podnošenje amandmana.

Okrugli sto povodom Nacrta Nacionalne strategije upravljanja otpadom

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Zajednica opština Crne Gore i projektni tim organizovali su 17. maja 2013. godine u Podgorici okrugli sto povodom *Nacrta Nacionalne strategije upravljanja otpadom*.

Ovaj strateški dokument je prvi rezultat projekta "Priprema i implementacija državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom", finansiranog od strane Evropske Unije.

Strategija je dokument koji će pred-

stavljati osnovu za pripremu i implementaciju Državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom, čija se izrada finansira od strane EU. Strategija će takođe podržati ažuriranje Nacionalne politike upravljanja otpadom u Crnoj Gori iz 2004. i Strateškog master plana za upravljanje otpadom iz 2005.

Cilj okruglog stola je bio da se izvršna vlast lokalnih samouprava upozna sa strateškim opredjeljenjima kao i izazovima koje ih očekuju u postizanju evropskih standarda u ovoj oblasti.

„Izazovi u implementaciji EU propisa u oblasti životne sredine“

Zajednica opština Crne Gore i Privredna komora, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, organizovale su 27. maja 2013. godine u Podgorici okrugli sto „*Izazovi u implementaciji EU propisa u oblasti životne sredine*“, namijenjen najvišim strukturama lokalnih samouprava.

Na skupu je ocijenjeno da je uloga lokalnih samouprava važna za zaštitu životne sredine, te da svaka opština mora dati maksimalan doprinos tom cilju. Potpuna primjena zakona EU iz oblasti zaštite životne sredine predstavlja jedan od najsloženijih zadataka koji se nalaze pred nacionalnim i lokalnim nivoima vlasti.

Panelisti okruglog stola bili su g. **Ivan Saveljić**, potpredsjednik Privredne komore Crne Gore, g. **Milivoje Jurišić**, Sekretar pregovaračke grupe o pris-

tupu Crne Gore EU, g-đa **Daliborka Pejović**, Državni sekretar u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, g. **Rajko Golubović**, Generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore, g-đa **Ivana Vojinović**, Generalni direktor za oblast životne sredine u Ministarstvu održivog razvoja i turizma i šef Radne grupe za pregovaračko poglavlje 27 i g. **Siniša Stanković**, Generalni direktor za upravljanje otpadom i komunalni razvoj u Ministarstvu održivog razvoja.

Obuka na temu „Timski rad“

Zajednica opština je, u saradnji sa Upravom za kadrove, organizovala tri obuke na temu „**Timski rad**“, i to: u Podgorici, 15.maja za opštine centralnog regiona; zatim u Baru, 29.maja za opštine južnog regiona i u Bijelom Polju 5.juna za opštine sjevernog dijela Crne Gore.

Obuka je realizovana po Planu realizacije obuka za period mart-jul 2013. godine koji je pripremljen na osnovu sprovedene analize potreba za obukom u lokalnoj samoupravi 2012. godine.

Cilj obuke je bio da se zaposleni u lokalnoj samoupravi bliže upoznaju sa načinima formiranja kvalitetnih radnih grupa, faktorima uspješnog timskog rada, kao i sa efikasnim rješavanjem konflikata u timu, a sve u cilju uspješnog ispunjavanja radnih zadataka.

Predavač je bila g-đa **Radmila St-**

par Đurišić, psiholog. Ovim obukama ukupno je prisustvovalo 38 polaznika.

Seminar „Pravno - tehnička pravila za izradu propisa“

Uprava za kadrove je, u saradnji sa Zajednicom opština, organizovala seminar na temu „**Pravno-tehnička pravila za izradu propisa**“. Obuke su održane 24.04.2013. godine u Baru za opštine južnog regiona, 16.05.2013. godine u Podgorici za opštine centralnog regiona i 03.06.2013. godine u Bijelom Polju za opštine sjevernog regiona.

Obuke su bile namijenjene starješinama organa i službenicima zaposlenim u organima lokalne uprave koji rade na poslovima izrade propisa.

Imale su za cilj da se rukovodeća struktura i lokalni službenici i namještenici upoznaju sa pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa, počev od: ustavnih principa, međusobne usklađenosti zakona i drugih propisa, radi postizanja jedinstva pravnog sistema i obezbjeđivanja primjene propisa; međusobne povezanosti i usklađenosti pojedinih normi u okviru propisa; jasnoće, sažetosti, preciznosti i razumljivosti norme; usklađenosti propisa sa pravnim poretkom Evropske unije (acquis communautaire), sa posebnim osvrtom na pravila za izradu zakona (sistematika i struktura), izradu podzakonskih akata, jezik, stil i način pisanja propisa, posebna pravila u vezi izmjena, dopuna i ispravki propisa i smjernice za usklađivanje propisa Crne Gore sa pravnim poretkom Evropske unije.

Predavači su bili **Slavica Bajić**, pomoćnica sekretara u Sekretarijatu za zakonodavstvo – Sektor za propise iz oblasti političkog sistema, **Dragana Vuković** i **Dragana Bjelobrković**,

savjetnice u Sekretarijatu za zakonodavstvo – Sektor za propise iz oblasti društvenih djelatnosti i **Irena Tišma**, savjetnica u Sekretarijatu za zakonodavstvo – Sektor za propise iz oblasti političkog sistema.

Sjednica Upravnog odbora projekta LOGINTS

U Podgorici je 19.06.2013. godine održana treća sjednica Upravnog odbora projekta „**Podrška implementaciji Nacionalne trening strategije za lokalnu samoupravu u Crnoj Gori – LOGINTS**“.

Članovi Upravnog odbora su usvojili Izvještaj o dosadašnjim aktivnostima na realizaciji projektnih aktivnosti, nakon čega su se informisali o aktivnostima na pripremi novog dokumenta koji se bavi pitanjem nacionalne trening strategije. Istaknuto je da je dokument rezultat velikog broja regionalnih radionica i bilateralnih sastanaka sa brojnim učesnicima u ovom procesu.

Dokumentu je dodijeljen novi naziv „Strategija profesionalnog razvoja“, trenutno je u fazi nacрта, a dostavljen je članovima Nacionalnog savjeta za obuku na mišljenje.

Takođe, na sastanku je bilo riječi i o pripremi izmjena i dopuna Zakona o lokalnoj samoupravi, naročito u smislu propisivanja odredbi koje se odnose na obuke na lokalnom nivou. Posebnu pažnju članova Upravnog odbora je izazvalo pitanje budućeg statusa NTS jedinice u Zajednici opština Crne Gore, kao i formiranje jedinica za obuku u lokalnim samoupravama.

Bez obzira na konačan stav po ovom pitanju, Zajednica opština će svoju ulogu i u ovoj oblasti ostvarivati na način koji će sigurno odgovarati interesima jedinica lokalne samouprave.

ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

Adresa: Mitra Bakića 142, Podgorica

Telefon: 020 620 097

Fax: 020 620 123

e-mail: uom@t-com.me

web: www.uom.me